

Beter Leven Criteria

Veehouderijen

STATUS	In raadpleging
DOWNLOADDATUM	12-10-2026
AANTAL CRITERIA	156
SCOPES	Melkvleesrund 3

CODE P10.0	ASPECT Aantal aanwezige BLk dieren jonger dan 1 jaar	
ONDERDEEL Aanvullend	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Het aantal aanwezige BLk dieren jonger dan 1 jaar op het bedrijf (UBN) is:		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Noteer aantal aanwezige BLk dieren jonger dan 1 jaar op het bedrijf (UBN).		

CODE P10.2	ASPECT Aantal aanwezige BLk vleeskoeien en ossen	
ONDERDEEL Aanvullend	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Het aantal aanwezige BLk vleeskoeien en ossen, ouder dan 1 jaar, op het bedrijf (UBN) is:		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Noteer aantal aanwezige BLk vleeskoeien en ossen, ouder dan 1 jaar, die op het bedrijf (UBN) worden gehouden.		

CODE P10.4	ASPECT Aantal aanwezige BLk vleesstieren	
ONDERDEEL Aanvullend	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Het aantal aanwezige BLk vleesstieren, ouder dan 1 jaar, op het bedrijf (UBN) is:		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Noteer aantal aanwezige BLk vleesstieren, ouder dan 1 jaar, die op het bedrijf (UBN) worden gehouden.		

CODE P10.10	ASPECT Aantal BLk dierplaatsen	
ONDERDEEL Aanvullend	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Tijdens de jaarlijkse controle wordt het totale aantal BLk dierplaatsen vastgelegd, o.a. ter controle van de megastallen norm.		
INTERPRETATIE Hiervoor wordt bij de ingangskontrolle, en bij nieuw-/verbouw, de verschillende typen hokken/afdelingen van het bedrijf door de BLk controleur opgemeten. Op basis van deze oppervlakte per type hok/afdeling bepaalt de BLk controleur het totale oppervlakte per diercategorie op het bedrijf. Op basis van de benodigde oppervlakte per diercategorie, zoals vastgelegd in de BLk criteria, bepaalt de controleur vervolgens het totale aantal BLk dierplaatsen per diercategorie voor het bedrijf.		
MEETMETHODE Noteer aantal BLk dierplaatsen en het aantal aanwezige dieren. Op basis van metingen van de verschillende hokken/afdelingen en de BLk oppervlakte criteria per diercategorie.		

CODE P10.11	ASPECT Aantal BLk dierplaatsen voor vleesstieren	
ONDERDEEL Aanvullend	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Het aantal BLk vleesstierplaatsen, ouder dan 1 jaar, op het bedrijf (UBN), is:		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Noteer aantal BLk vleesstierplaatsen, ouder dan 1 jaar, op het bedrijf (UBN).		

CODE P10.14	ASPECT Aantal BLk plaatsen voor dieren jonger dan 1 jaar	
-----------------------	--	--

ONDERDEEL Aanvullend	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Het aantal BLk plaatsen voor dieren jonger dan 1 jaar op het bedrijf (UBN) is:		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Noteer aantal BLk plaatsen voor dieren jonger dan 1 jaar op het bedrijf (UBN).		

CODE P10.18	ASPECT Aantal BLk vleeskoeien en ossenplaatsen	
ONDERDEEL Aanvullend	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Het aantal BLk vleeskoeien en ossenplaatsen, ouder dan 1 jaar, op het bedrijf (UBN) is:		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Noteer aantal BLk vleeskoeien en ossenplaatsen, ouder dan 1 jaar, op het bedrijf (UBN).		

CODE P1.1	ASPECT Afnemende veehouderijbedrijven/slachterijen	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM De dieren worden geleverd aan veehouderijen/slachterijen die zijn gecertificeerd voor de bijbehorende Beter Leven scope.		
INTERPRETATIE Als de afnemer niet is gecertificeerd voor de bijbehorende Beter Leven scope moeten de dieren worden afgewaardeerd naar niet-Beter Leven keurmerk of naar een Beter Leven scope waarvoor de afnemer wel is gecertificeerd.		
MEETMETHODE Controleer administratie. Noteer het UBN (of een uniek bedrijfsnummer in het buitenland) van de afnemende veehouders en/of de naam en plaats van de afnemende slachterijen. Noteer per afnemer of deze is gecertificeerd voor de bijhorende Beter Leven scope. Zo nee, controleer of de dieren worden afgewaardeerd tot niet-BLK of een lagere scope waarvoor de afnemer wel is gecertificeerd.		

CODE P1.2.3	ASPECT Aanwezigheid alarmsysteem	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Er is een alarmsysteem aanwezig die een waarschuwing afgeeft indien de mechanische ventilatie is uitgevallen. Dit geldt ook voor overige systemen die van levensbelang zijn voor de dieren, indien deze geen eigen alarmsysteem hebben. Het alarmsysteem geeft op minimaal twee verschillende manieren een signaal, bijvoorbeeld via satelliet, analoge lijn of via de mobiele telefoon. Daarbij is het van belang dat het systeem een eigen stroomvoorziening heeft. Een akoestisch signaal als signaal voor het alarmsysteem telt niet.		
INTERPRETATIE Overige systemen van levensbelang zijn bijvoorbeeld automatische drinkwatersystemen.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of het alarmsysteem aanwezig is die een waarschuwing afgeeft indien de mechanische ventilatie of bedrijfsseigen pomp voor drinkwater uitvallen. Controleer en noteer ook of het alarmsysteem minimaal op twee manieren een signaal geeft, een eigen stroomvoorziening heeft en werkt. Een akoestisch signaal als signaal voor het alarmsysteem telt niet. Aanzetten is niet nodig indien ondernemer een onderhoudscontract heeft en rapportages waaruit blijkt dat bij controle systeem in orde was. N.v.t. indien het bedrijf niet afhankelijk is van mechanische ventilatie of geen gebruik maakt van bedrijfsseigen pomp voor drinkwatersysteem.		

CODE P1.3.4	ASPECT Alle aanwezige dieren van de betreffende diersoort zijn BLk waardig	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Major	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Alle dieren van de betreffende soort die op het bedrijf (UBN) aanwezig zijn, voldoen aan de criteria van de Beter Leven keurmerk scope van het bedrijf.		

INTERPRETATIE

Alle dieren van betreffende diersoort die aanwezig zijn op het UBN dienen te voldoen aan de bijbehorende BLK criteria. Ook dieren die worden gehouden voor andere doeleinden, maar wel van dezelfde diersoort zijn en op hetzelfde UBN geregistreerd staan dienen te voldoen aan de bijbehorende BLK criteria.

De enige uitzondering geldt voor nieuwe deelnemers aan het Beter Leven keurmerk tijdens het eerste jaar van deelname. Bij de ingangscntrole mogen er op het UBN aangemeld voor het Beter Leven keurmerk niet-BLK waardige runderen aanwezig zijn naast de BLK runderen. Na de ingangscntrole heeft de desbetreffende veehouder tot de eerstvolgende, jaarlijkse controle (1 jaar) om runderen die niet voldoen aan de Beter Leven criteria af te voeren als niet-BLK waardig. In geen geval worden tijdens deze periode de niet-BLK waardige runderen afgezet als BLK-waardig.

Criteria waar deze uitzondering op toepassing is:

- P1.5: het houden van vleesrunderen van een dikbil ras met een hoge incidentie van keizersneden, bijvoorbeeld Belgisch Blauwen en Verbeterd roodbont.
- P1.5.1: runderrassen met moeilijke geboorten
- P5.27: Het transport van geboortebedrijf naar het afmestbedrijf moet voldoen aan een transportafstand van maximaal 280 km en in totaal binnen 8 uur te volbrengen zijn.

MEETMETHODE

Controleer en noteer of er op het bedrijf (UBN) geen dieren van dezelfde diersoort aanwezig zijn die niet BLK waardig zijn.

Als er 2 UBN's op 1 bedrijfslocatie zijn moet inzage gegeven worden in de I&R gegevens van beide UBN's.

Controleer en noteer bij nieuwe deelnemers dat de aanwezige niet-BLK waardige runderen na de ingangscntrole zijn afgevoerd als niet-BLK waardig. Dit moet aantoonbaar zijn middels de afvoerbon die is geleverd aan de BLK slachterij, of de veehouder moet middels andere registratie kunnen aantonen dat de niet-BLK waardige runderen zijn afgevoerd naar een andere locatie of niet-BLK slachterij.

CODE P1.5	ASPECT Andere activiteiten	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Critical	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er worden geen andere activiteiten op het bedrijf (UBN) ontplooid die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming.		
INTERPRETATIE Activiteiten die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming zijn o.a., maar niet beperkt tot: <ul style="list-style-type: none">- het houden van pelsdieren voor productiedoeleinden;- het houden van leghennen in verrijkte kooien (tot 2021 toegestaan in Nederland) en koloniehuisvesting (opvolger van de verrijkte kooi en vanaf 2021 in Nederland de enige toegestane vorm van de 'legbatterij'). De op het ei gestempelde identificatiecode begint met het cijfer 3;- het houden van wilde dieren voor productiedoeleinden;- het houden van ganzen of eenden voor de productie van ganzen- of eendenlever;- het houden van bedreigde diersoorten, zoals paling;- het houden van vleesrunderen van een dikbil ras met een hoge incidentie van keizersneden, zoals Belgisch Blauwen en Verbeterd roodbont. Runderen uit kruisingen dikbil x melkkoe waarbij de stier is geselecteerd op afkalfgemak, vallen hier niet onder;- andere activiteiten welke in strijd (kunnen) zijn met het beleid van de Dierenbescherming.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of het bedrijf (UBN) geen andere activiteiten ontplooid die niet passen in het beleid van de Dierenbescherming.		

CODE P1.5.1	ASPECT Runderrassen	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er worden geen runderen gehouden uit kruisingen met een dikbil ras, bijvoorbeeld Belgisch Blauwen en Verbeterd roodbont.		
INTERPRETATIE Kruislingen waarbij gebruik is gemaakt van een dikbilras voor inseminatie mogen niet op het bedrijf worden gehouden.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er op het bedrijf (UBN) geen dieren van dezelfde diersoort aanwezig zijn die niet BLK waardig zijn.		

CODE P1.5.2	ASPECT Runderrassen met moeilijke geboorten	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Runderrassen met een hoge incidentie van moeilijke geboorten zijn uitgesloten van het Beter Leven keurmerk.		
INTERPRETATIE Dikbilrassen met een hoge incidentie van moeilijke geboorten, bijvoorbeeld Belgisch Blauwen en Verbeterd roodbont runderen mogen niet op het bedrijf aanwezig zijn. Bij kruislingen waarbij gebruik is gemaakt van een dikbilras voor inseminatie moet worden aangetoond dat de stier is geselecteerd op afkalfgemak: het percentage moeilijke geboorten moeten onder de 8% zitten (definitie moeilijke geboorte is alles wat moeilijker dan 'vlot' of 'normaal' geboorteverloop verloopt.)		

MEETMETHODE

Controleer en noteer of er geen (dikbil)runderrassen met een hoge incidentie van keizersneden, bijv. Belgisch Blauwen of Verbeterd roodbont op het rundveebedrijf aanwezig zijn. Voor kruislingen: neem een steekproef (10%) van het aantal kalveren. Stel via het stamboek (oornummer calf) vast welke stier is gebruikt bij inseminatie en zoek deze op in de stierzoeker database (Voor NL stier: <https://stierzoeken.cooperatie-crv.nl/> of voor EN stier: <https://absbullsearch.absglobal.com/>). Mocht de stier toebehoren tot een dikbilras (bv. Belgisch Blauw, Britisch Blue of Verbeterd roodbont), zoek dan de waarde op onder 'geboortegemak' of 'calving ease' en controleer en noteer of deze waarde 8% of lager is, of in geval van fokwaarde hoger is, of gelijk aan 120.

De fokwaarde 120 komt voor dikbilrassen overeen met de volgende waarden: 8% moeilijke geboorten. Omdat fokwaarde soms herijkt worden, kan het voorkomen dat de waarde iets afwijkt ten opzichte van moment van aankoop/gebruik.

Mocht de stier niet te vinden zijn in de stierzoeker dient de veehouder op een andere manier aan te tonen dat de stier gebruikt voor inseminatie voldoet aan gesteld percentage (onderbouwd met praktijkdata).

CODE P1.6	ASPECT Aparate stalling voor (warmte opwekkende) voertuigen/werktuigen	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er is een aparte stalling voor (warmte genererende) voertuigen en werktuigen. Bij nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf 01-01-2035.		
INTERPRETATIE Warmte genererende voertuigen/werktuigen mogen niet bij de dieren of de opslag van strooisel of veevoer worden gestald. Bijv. de tractor of de mengvoerwagen mag dus niet in de stal blijven staan.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of bij nieuw- of verbouw een aparte stalling voor (warmte opwekkende) voertuigen en werktuigen is gebouwd.		

CODE P1.8	ASPECT Bijscholing	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Jaarlijks worden minimaal twee dagdelen voor bijscholing op het eigen bedrijf of een ander bedrijf verzorgd over melkvee/rundvee/kalveren. Al het vaste personeel dat met levende dieren omgaat dient hierbij aanwezig te zijn.		
INTERPRETATIE Minstens één dagdeel per jaar gaat over positieve mens-dier interactie. Andere onderwerpen voor bijscholing zijn bijvoorbeeld klauwgezondheid, drachtigheid en geboorten in de melkveehouderij, kalveropfok, onthoornen van kalveren, meten van welzijn aan het dier en het bedrijfsgezondheidsplan. De bijscholing dient bijvoorbeeld gegeven te worden door de eigen dierenarts, of door een ter zake andere deskundige. Daarnaast mag het ook in de vorm van een studiebijeenkomst/studieclub zijn of via een online bijscholing. De vereiste workshop mens-dier interactie onder P1.49.2 telt niet mee voor criterium P1.8		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er jaarlijks minimaal twee dagdelen over rundvee zijn verzorgd, waarbij minstens één dagdeel per jaar gaat over positieve mens-dier interactie. Controleer en noteer of al het vaste personeel hierbij aanwezig was middels een bewijs van deelname/inschrijving, wanneer de bijscholing is gevolgd en door wie deze bijscholing is gegeven. Vast personeel zijn de medewerkers in loondienst met een arbeidsovereenkomst.		

CODE P1.11.2	ASPECT Blusvoorziening technische ruimte/risicoruimte	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De technische ruimte/risicoruimte (vervangende term bij bestaande bouw voor technische ruimte) is voorzien van een automatische blusvoorziening om bij rook en/of hitte een beginnende brand te blussen. Bij nieuw- of verbouw na, doch uiterlijk vanaf		
INTERPRETATIE Technische ruimte/risicoruimte is bijv. de ruimte met de gebouwgebonden installaties, zie AM03g. De risicoruimte is de ruimte waar de elektrische installaties hangen die volgens AM03g normaal gesproken in een afgesloten, brandwerende ruimte horen en die een verbrandingsrisico vormen voor de runderen. Voorbeelden van blusvoorziening zijn bijv. rook- en warmteafvoerinstallatie, overdrukinstallatie, of automatische blusinstallatie in de technische ruimte of watermist systemen in de risicoruimte. Voor gekwalificeerde bedrijven die een blusvoorziening volgens de juiste normen installeren: https://hetccv.nl/certificaat-schema/sprinklerinstallaties-watervoerend/		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de technische ruimte/risicoruimte is voorzien van een automatische blusvoorziening.		

CODE P1.14.7	ASPECT Branddetectie technische ruimte/risicoruimte

ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM In de technische ruimte/risicoruimte (vervangende term bij bestaande bouw voor technische ruimte) bevindt zich brandmeldapparatuur. Bij nieuw-, of verbouw, doch uiterlijk vanaf		
INTERPRETATIE Technische ruimte/risicoruimte is de ruimte met de gebouwgebonden installaties (zie). De risicoruimte is de ruimte waar de elektrische installaties hangen die volgens normaal gesproken in een afgesloten, brandwerende ruimte horen en die een verbrandingsrisico vormen voor de dieren. De brandmeldinstallatie voldoet aan NEN2535 (of NEN-EN 54 buiten Nederland), bijvoorbeeld een thermische melder in risicoruimte of rookmelder in technische ruimte en heeft een doormelding naar tenminste 2 personen. De brandmelders in de technische ruimte/risicoruimte zijn verbonden met alarm- en blusinstallaties in de technische ruimte /risicoruimte. Dit criterium geldt voor het gehele stalgebouw (ook bij verbouw, aanbouw of nieuwbouw). Voor gekwalificeerde bedrijven die de branddetectie volgens de juiste normen installeren: https://hetccv.nl/certificaat-schema/brandmeldinstallaties/ . Voor bedrijven die de inspectie van de branddetectie uitvoeren: https://hetccv.nl/keurmerken/brandbeveiliging/inspectie-brandbeveiliging/overzicht-inspectie-instellingen/		
MEETMETHODE Controleer en noteer bij nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf of de technische ruimte/risicoruimte is voorzien van branddetectie met doormelding naar de telefoon van ten minste 2 personen en voldoet aan NEN2535 (of NEN-EN 54 buiten Nederland) volgens een keuringsrapport van de inspectie-instelling.		

CODE P1.17.2	ASPECT Inspectie elektrische installaties	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Met het oog op de brandveiligheid vindt periodiek een keuring van de elektrische installaties op het bedrijf plaats.		
INTERPRETATIE Bij de ingangsc controle dient te worden aangetoond dat een keuring van de elektrische installaties in de afgelopen 5 jaar heeft plaatsgevonden. Indien dit niet het geval is, dient deze keuring eerst plaats te vinden. Nieuwe installaties worden voor ingebruikname gekeurd conform NEN 1010. Een periodieke keuring vindt plaats op basis van scope 8 van Scios (NEN 3140). De keuring van scope 8 is alleen voor veehouders die personeel in dienst hebben (op basis van een arbeidsovereenkomst). De cyclus voor de scope 8 keuring wordt afgestemd op het advies uit het keuringsrapport. Voor de keuring van elektrische installaties op brandveiligheid dient te voldoen aan scope 10 van Scios. Elke drie tot vijf jaar dient deze keuring uitgevoerd te worden, afhankelijk van de eisen van de verzekeraar en de uitkomsten van de keuring. Het keuringsrapport bevat tenminste de volgende onderdelen: - Gegevens inspectie-instelling (bedrijf) - Wijze waarop fysieke inspectie en metingen plaatsvinden, incl. gebruikte meetinstrumenten - Omschrijving elektrische installatie, o.a. onderdelen (verlichting, wandcontactdozen, etc.) en verbruikers (CV, klimaatsturing) - Eindbeoordeling incl. eventueel geconstateerde afwijkingen en/of gebreken Toelichting: deze keuringen moeten uitgevoerd worden door een ander bedrijf dan degene die de elektrische installatie heeft aangelegd. Bij herstelacties dient de veehouder dit met eigen installateur op te lossen, zodat er een herinspectie kan plaatsvinden. Na goedkeuring van de herinspectie volgt er afmelding in het Scios-portaal. Voor meer informatie over de Scios keuringen en voor een lijst met bedrijven die de keuringen kunnen verrichten: https://www.averoachmea.nl/preventie/elektrakeuring Bij buitenlandse bedrijven dient de keuring van nieuwe installaties resp. de periodieke herkeuring plaats te vinden op basis van de nationale norm gebaseerd op HD-IEC 60364 resp. NEN-EN 50110. De Belgische AREI elektra keuring, is gelijkwaardig aan de eisen conform NEN 1010 (ingangsc controle), scope 8 (NEN 3140 (herstelcontrole)) en scope 10.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er een keuring heeft plaatsgevonden (indien van toepassing voor scope 8), of er een keuringsrapport aanwezig is (indien van toepassing voor scope 8), wanneer de laatste keuring heeft plaatsgevonden en of er eventuele herstelacties zijn geweest.		

CODE P1.18	ASPECT Aanwezigheid calamiteitenplan	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er is een calamiteitenplan aanwezig en deze hangt op een zichtbare plek voor het personeel en de hulpdiensten.		
INTERPRETATIE Het calamiteitenplan bevat informatie over wat te doen in geval van nood. Het personeel is op de hoogte van de inhoud van het calamiteitenplan. De zaken die onderdeel moeten zijn van het calamiteitenplan zijn: bedrijfsgegevens, lijst met telefoonnummers van hulpdiensten, objectinformatiekaart en wat te doen bij brand, een ongeval, een besmettelijke dierziekte of uitval elektriciteit. Zie https://beterleven.dierenbescherming.nl/zakelijk/wp-content/uploads/sites/2/2022/04/Voorbeeld-calamiteitenplan.pdf voor een voorbeeld van een calamiteitenplan. Een zichtbare plek kan bijvoorbeeld zijn nabij een uitgang naar buiten.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er een ingevuld calamiteitenplan aanwezig is en deze op een zichtbare plek hangt. Vraag steekproefsgewijs bij personeel na wat te doen in geval van calamiteiten.		

CODE P1.21	ASPECT Genetisch gemanipuleerde dieren	
----------------------	--	--

ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Critical	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er zijn geen genetisch gemanipuleerde dieren op het bedrijf (UBN) aanwezig.		
INTERPRETATIE Een genetisch gemanipuleerd dier is met gentechnologie aangepast. Genetische technologie of gentechnologie is een vorm van biotechnologie waarbij het DNA van een organisme direct wordt aangepast door extra genen met de gewenste eigenschappen bij een dier in te brengen. De klassieke methodes waarbij DNA van een organisme indirect wordt aangepast, door bijvoorbeeld het kruisen, selecteren, en/of fokken van bepaalde rassen, zijn wel toegestaan.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er geen genetisch gemanipuleerde dieren op het bedrijf (UBN) aanwezig zijn, wanneer van toepassing op basis van controle van herkomst van de (ouder) dieren.		

CODE P1.25.1	ASPECT Zonnestroominstallatie	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Aanwezige zonnestroominstallaties worden elke vijf jaar gekeurd volgens scope 12 van Scios. Bij nieuw- of verbouw na doch uiterlijk vanaf 01-01-2030.		
INTERPRETATIE Met de Scope 12 keuring wordt de gehele zonnestroominstallatie geïnspecteerd en wordt de elektrische veiligheid en brandveiligheid van de installatie in kaart gebracht. Toelichting: deze keuringen moeten uitgevoerd worden door een ander bedrijf dan degene die de zonnestroominstallatie heeft aangelegd. Bij herstelacties dient de veehouder dit met eigen installateur op te lossen, zodat er een herinspectie kan plaatsvinden. Na goedkeuring van de herinspectie volgt er afmelding in het Scios-portaal. Voor meer informatie over de Scios keuringen en voor een lijst met bedrijven die de keuringen kunnen verrichten: https://www.averoachmea.nl/preventie/elektrakeuring		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er keuringen hebben plaatsgevonden, of er een keuringsrapport aanwezig is, wanneer de laatste keuring is geweest en of er eventuele herstelacties hebben plaatsgevonden. N.v.t. indien er geen zonnestroominstallatie aanwezig is.		

CODE P1.27	ASPECT Kennis & vaardigheden	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De veehouder kan aantonen dat de veehouder en zijn personeel de nodige kennis en vaardigheden hebben van diergezondheid, dierenwelzijn, diergedrag en van diverse veehouderijsystemen.		
INTERPRETATIE De veehouder en zijn bedrijfseigen personeel hebben tenminste: - minimaal 1 jaar werkervaring in de desbetreffende houderij, of - een Middelbare Agrarische opleiding veehouderij afgerond of - werken onder verantwoordelijkheid van iemand met bovengenoemde kwalificaties. Diploma's en certificaten zijn aanwezig op het bedrijf. Hiervan wordt een overzicht bijgehouden.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of het overzicht van de kennis en kwalificaties van de veehouder en het personeel aanwezig is en of het voldoet aan de voorwaarden. Noteer de laatste datum waarop het overzicht is aangepast.		

CODE P1.29	ASPECT Ketenregisseur	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het veehouderijbedrijf (UBN) is aangesloten bij minimaal één door de Stichting Beter Leven keurmerk gecertificeerde ketenregisseur.		
INTERPRETATIE Een ketenregisseur is bijvoorbeeld een veevoerproducent, slachterij, eierpakstation, verwerker of een intermediair die binnen de keten de verschillende schakels aan elkaar koppelt van primair bedrijf tot verwerker/verkoper en alle schakels die daar tussenin kunnen zitten en regie voert op de bij zijn keten aangesloten bedrijven.		
MEETMETHODE Controleer of het bedrijf (UBN) is aangesloten bij minimaal één door de Stichting Beter Leven keurmerk gecertificeerde ketenregisseur. Noteer de ketenregisseur(s).		

CODE P1.32	ASPECT Medewerking

ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Critical	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De deelnemer is verplicht BLK controleurs die namens de Certificerende Instantie of namens de Stichting Beter Leven keurmerk controles uitvoeren, toe te laten op het bedrijf en alle medewerking te verlenen.		
INTERPRETATIE Indien de controleurs toegang tot het bedrijf wordt geweigerd of er geen medewerking wordt verleend, wordt het bedrijf uitgesloten van deelname, tenzij het bedrijf een beroep kan doen op overmacht. Van overmacht is o.a. sprake bij bijvoorbeeld een uitbraak van een besmettelijke dierziekte waarbij de overheid een bezoekersverbod instelt of bij een sterfgeval in de familie. Dit is geen uitputtende lijst. De controleurs zullen in de praktijk vaststellen wanneer er sprake is van overmacht.		
MEETMETHODE Indien de controleurs toegang tot het bedrijf wordt geweigerd of er geen medewerking wordt verleend, wordt het bedrijf uitgesloten van deelname, tenzij het bedrijf een beroep kan doen op overmacht. Controleer of er sprake is van overmacht of dit kan worden vastgesteld indien er geen medewerking wordt verleend.		

CODE P1.34.8	ASPECT Megastallen norm	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De runderen worden niet gehouden in een megastal. Onder een megastal wordt verstaan één UBN (of EU registratienummer) met meer dan 330 NGE.		
INTERPRETATIE Bij het bepalen van het aantal NGE van een rundveebedrijf geldt: 1 jongvee mannelijk (jonger dan 1 jaar) = 0,165 NGE 1 jongvee vrouwelijk (jonger dan 1 jaar) = 0,148 NGE 1 vleesstier/os (vanaf 1 jaar) = 0,165 NGE 1 vleeskoe (vanaf 1 jaar) = 0,141 NGE 1 zoogkoe (incl. kalf) = 0,250 NGE Bijvoorbeeld de volgende bedrijven (UBN's) worden binnen het Beter Leven keurmerk als megastal aangemerkt en uitgesloten voor deelname: - vleesstierenbedrijf met meer dan: 2000 vleesstieren (2001 x 0,165 = 330,17 NGE) - vlees en weide koeienbedrijf met meer dan: 2340 vleeskoeien (2341 x 0,141 = 330,08 NGE) - zoogkoeienbedrijf met meer dan: 1320 zoogkoeien (1321 x 0,250 NGE = 330,25 NGE) Het begrip 'megastal' moet niet verward worden met het begrip 'megabedrijf'. Waar een megastal één bedrijf (UBN) betreft, gaat het bij een megabedrijf om een veehouderijbedrijf met op meerdere bedrijven (UBN's) veestallen. Het bedrijf als geheel heeft een zeer groot aantal dieren, maar op de verschillende locaties kan het aantal dieren vergelijkbaar zijn met gangbare bedrijven.		
MEETMETHODE Controleer of het bedrijf (UBN) de grens voor de maximale bedrijfsgrootte niet overschrijdt. Registreer het aantal NGE dat gemiddeld in het voorgaande jaar op het bedrijf (UBN) aanwezig was.		

CODE P1.35	ASPECT Meldingsplicht	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De BLK deelnemer is verplicht om iedere wijziging die van invloed is/kan zijn op de deelname aan BLK of het BLK certificaat onverwijld schriftelijk te melden aan de Stichting Beter Leven keurmerk, de Certificatie Instelling en de ketenregisseur.		
INTERPRETATIE Wijzigingen zijn, maar niet beperkt tot: a. (Tijdelijke) beëindiging van het bedrijf, ongeacht de reden; b. Overdracht van het bedrijf naar een nieuwe rechtspersoon/eigenaar; c. Wijziging van UBN nummer of in geval van buitenlandse deelnemer, door overheid uitgegeven uniek bedrijfsnummer; d. Verlies van een erkenning of een certificaat waardoor er niet meer kan worden voldaan aan de geldende BLK criteria; e. Aanschrijving betreffende een door de overheid (bijv. Ministerie van LNV, NVWA) geconstateerde tekortkoming van het bedrijf aangaande wet- en regelgeving; f. Tekortkomingen die door een private partij aan het bedrijf gemeld zijn en welke betrekking hebben op dierenwelzijn of borging.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er in de periode tussen de huidige en vorige controle wijzigingen die van invloed zijn op de deelname aan BLK hebben plaatsgevonden. Controleer en noteer of deze wijzigingen zijn gemeld aan de SBLK, de CI en de ketenregisseur door bewijs van melding op te vragen bij de veehouder.		

CODE P1.37.2	ASPECT Indeling bouwblok	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De afstand tussen de stal en andere stallen, tussen de stal en overige bedrijfsgebouwen en tussen de stal en risicovolle installaties (werktuigenberging/werkplaats/installaties die in technische ruimte horen) is minimaal 8 meter. Bij nieuwbouw vanaf		

INTERPRETATIE

Dit criterium geldt voor het gehele stalgebouw (ook bij verbouw of aanbouw). Uitlopen tellen mee in de afstand van 8 meter. De afstand tussen stallen, stallen en bedrijfsgebouwen en/of stallen en risicovolle installaties (zoals werktuigenberging, werkplaats of de installaties die in een technische ruimte horen) mag kleiner zijn indien via WDBO-berekeningen (Weerstand tegen Brand Doorslag en Brand Overslag) conform NEN 6068 is aangetoond dat dit geen risico op overslag van brand oplevert.

MEETMETHODE

Fysieke toetsing door meting van de op het oog smalste afstand tussen de gebouwen. Bij meerdere gebouwen de op het oog smalste doorgang opmeten. Bij onderbouwing met WDBO, controleer en noteer of er een rapport aanwezig is waarin het juiste brandoverslagrisico is bepaald o.b.v. het grootste overslagrisico, conform NEN 6068.

CODE P1.38.8	ASPECT Testen noodstroomvoorziening	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Een noodstroomvoorziening, indien aanwezig, wordt elke maand getest waarvan minimaal eens in de 2 maanden belast.		
INTERPRETATIE Er wordt een registratie bijgehouden van het testen, inclusief de eventuele geconstateerde onregelmatigheden en de opvolging daarvan. De registraties worden ten minste 13 maanden bewaard. Bij elke maand testen (onbelast) wordt er gekeken of de noodstroomvoorziening aanslaat, de juiste spanning en frequentie wordt bereikt en of de motor stabiel draait. Bij de twee-maandelijks test (belast) wordt er gekeken of de noodstroomvoorziening genoeg vermogen kan leveren om het uitgevallen systeem over te nemen.		
MEETMETHODE Controleer de uitkomst van de geteste elementen bij de maandelijkse en twee-maandelijks test. Kijk of er eventuele onregelmatigheden of defecten zijn geconstateerd en of deze inmiddels hersteld zijn. Controleer of er maanden zijn geweest waarin de noodstroomvoorziening niet belast of onbelast is getest en noteer deze maanden. Ook van toepassing indien er een noodstroomvoorziening gehuurd wordt met een overeenkomst. N.v.t. indien geen noodstroomvoorziening aanwezig.		

CODE P1.39.2	ASPECT Situering technische installaties en apparaten	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Technische installaties/apparaten die niet specifiek tot het diervverblijf horen, bevinden zich in een aparte ruimte met een brandwerendheid van ten minste 60 minuten. Voor nieuw- en verbouw is dit verplicht.		
INTERPRETATIE Technische installaties/apparaten die in een technische ruimte thuishoren: Groepenkast/verdeelinrichting, cv-installatie, warmtepomp, omvormer zonnepanelen, stookruimten, luchtbehandeling systemen en klimaatcomputer. Dit criterium heeft geen betrekking op: - Apparaten die wel tot het diervverblijf behoren, zij hebben een specifieke functie in het diervverblijf, zoals een voerstation bij groepshuisvesting zeugen. Dit criterium geldt voor het gehele stalgebouw en indien er een technische ruimte is gerealiseerd (bij verbouw of nieuwbouw).		
MEETMETHODE Controleer en noteer of technische installaties in aparte brandwerende ruimte staan met een brandwerendheid van tenminste 60 minuten. Dit kan met behulp van de bouwtekeningen en de twee kruisjes die te vinden zijn op het brandwerende onderdeel.		

CODE P1.40	ASPECT Het met natuurlijke methoden weren van plaagdieren	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het weren van ongewenste dieren gebeurt zoveel mogelijk met natuurlijke methoden en middelen zonder gebruik van biociden.		
INTERPRETATIE Voor het weren van ongewenste dieren in en direct rond de stal wordt gebruik gemaakt van natuurlijke methoden en middelen. Denk hierbij aan: a. Het aantrekken van roofvogels die muizen en ratten vangen of insecten eten, door het plaatsen van struiken, bomen en nestkasten op en rond het bedrijf; b. Meerdere ringen rondom de stal aanleggen met materiaal waar muizen en ratten niet graag doorheen lopen, denk aan scherp gras, schelpen of grind; c. Een ring aanleggen rondom de stal met wilde planten en kruiden waarvan waarvan bekend is dat deze muizen en ratten weren; d. Het plaatsen van geurpalen in de buurt van de stal met geuren waarvan bekend is dat ze muizen en ratten afschrikken; e. Het plaatsen van CO ₂ -vallen om muizen en ratten te vangen. Deze aanpak leidt niet alleen tot het weren van vliegen, muizen en ratten, maar geeft het bedrijf ook een natuurlijker aanzien en een betere inpassing in het landschap.		
MEETMETHODE Beschrijf hoe de plaagdierbestrijding eruit ziet.		

CODE P1.41.1	ASPECT Elektromotoren

ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er zijn geen elektromotoren aanwezig in dierverblijven. Indien elektromotoren in dierverblijven aanwezig moeten zijn, zijn deze gekeurd volgens scope 10 van Scios.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er elektromotoren aanwezig zijn in dierverblijven. Indien elektromotoren in dierverblijven aanwezig moeten zijn, controleer en noteer of deze zijn gekeurd volgens scope 10 van Scios en of er een keuringsrapport aanwezig is.		

CODE P1.44	ASPECT Handbrandblussers	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er zijn gekeurde handbrandblussers aanwezig die geschikt zijn voor brand klassen A en B. Deze zijn voorzien van instructie over werking en gebruik. Er is per 1000 m2 staloppervlak minimaal een brandblusser aanwezig die een inhoud heeft van minimaal 9 kg, of minimaal een brandblusser die een inhoud heeft van minimaal 6 kg per 600 m2 staloppervlak.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer en noteer de aanwezigheid van voldoende gekeurde handbrandblussers, de datum van keuring en de geschiktheid voor klassen A en B.		

CODE P1.45.1	ASPECT Testen van alarmsysteem	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Alarmsystemen zoals beschreven in P1.2.2 en P1.2.3 (van o.a. het mechanisch ventilatiesysteem) worden maandelijks getest volgens een protocol.		
INTERPRETATIE Er wordt een registratie bijgehouden van het maandelijks testen van de alarmsystemen inclusief eventuele geconstateerde onregelmatigheden en de opvolging daarvan. Deze registratie dient tenminste 13 maanden te worden bewaard. Voorbeelden van aspecten op te nemen in een protocol testen alarmeringen (ook onderdeel van alarmplan): - Telefoonkiezer maandelijks controleren door de stekker eruit te trekken; - Alarmkasten maandelijks controleren door de stekker eruit te trekken; - Temperatuuralarm elke ronde testen door de alarmgrens onder de huidige temperatuur in te stellen; - Het ventilatie-alarm maandelijks controleren door de eindgroep uit te schakelen; - Na een reparatie alles samen met de installateur testen; - De alarmmelder testen door na een onweersbui deze te bellen en voor het verlaten van het bedrijf steeds de instellingen checken. Zaken die onderdeel zijn van het protocol zijn te vinden op https://www.rvo.nl/onderwerpen/welzijnseisen-dieren/huisvesting-verzorging/regels-nood-en-alarmsysteem-stallen		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de alarminstallatie maandelijks wordt getest volgens een protocol en of de registratie daarvan ten minste 13 maanden is bewaard. Controleer en noteer of er eventuele onregelmatigheden of defecten zijn geconstateerd en of deze zijn hersteld.		

CODE P1.49.2	ASPECT Workshop mens-dier interactie	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Al het vaste personeel dat met levende dieren omgaat van elke aan Beter Leven deelnemende rundveehouderijlocatie dient een door de Dierenbescherming goedgekeurde workshop mens-dier interactie gevolgd te hebben. Iemand die nieuw op een rundveebedrijf met melkvee, runderen of kalveren gaat werken volgt z.s.m. doch uiterlijk binnen 1 jaar een workshop mens-dier interactie. Het volgen van een opfriscursus is minimaal eens in de vijf jaar verplicht. Dit wordt geteld vanaf de datum dat er een workshop mens-dier interactie gevolgd is. Indien dit langer dan 5 jaar geleden is, dient er na het eerste jaar vanaf in werking treden van de criteria, oftewel vanaf, een opfriscursus gevolgd te zijn. Tot geldt deze verplichting alleen voor de melkveehouder/rundveehouder/kalverhouder/bedrijfsleider. Indien het volgen van de workshop binnen een jaar niet lukt vanwege gebrek aan plek bij cursusaanbieders, dient er binnen dat jaar een aanmelding te zijn voor een workshop.		
INTERPRETATIE Het belangrijkste element van de workshop is bewustwording van de effecten van het eigen gedrag op het welzijn van melkvee/rundvee/kalveren. Zie de website van het Beter Leven keurmerk voor de beoordelingscriteria voor workshops mens-dier interactie. Hier is ook een lijst met goedgekeurde workshops mens-dier interactie te vinden. Vast personeel zijn de medewerkers in loondienst met een arbeidsovereenkomst.		

MEETMETHODE

Controleer of de rundveehouder/bedrijfsleider, binnen 1 jaar na certificering voor BLk, een bewijs van deelname heeft behaald van een workshop die is goedgekeurd door de Dierenbescherming. Indien van toepassing, controleer of een opfriscursus binnen vijf jaar na het volgen van de workshop heeft plaatsgevonden of na het eerste jaar vanaf in werking treden van de criteria, oftewel vanaf

Per jaar vanaf, controleer of al het vaste personeel dat met levende dieren omgaat, binnen 1 jaar, een bewijs van deelname heeft behaald van een workshop die is goedgekeurd door de Dierenbescherming of aangemeld is voor een workshop in geval van gebrek aan plek bij cursusaanbieders. Indien van toepassing, controleer of een opfriscursus binnen vijf jaar na het volgen van de workshop heeft plaatsgevonden.

Noteer de naam van de gevolgde workshop en de datum waarop de workshop gevolgd is. Indien van toepassing, noteer dit ook van de opfriscursus.

CODE P1.50	ASPECT Bluswater voorziening	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er is voldoende bluswater op het bedrijf beschikbaar.		
INTERPRETATIE Voldoende bluswater is 360 m3, wat inhoudt dat er met 90 m3 per uur voor 4 uur lang geblust kan worden. Op bedrijven waar geen of onvoldoende bluswater beschikbaar is, worden aanvullende voorzieningen (bron/waterput/bluswatervijver/wadi) in overleg met de gemeente/brandweer/veiligheidsregio aangelegd.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of met gemeente/brandweer/veiligheidsregio gekeken is of er (voldoende) bluswater beschikbaar is, dat er een aanvullende voorziening (geboorde put /bluswatervijver/wadi) wordt aangelegd indien nodig en of er een getekend rapport is.		

CODE P1.60	ASPECT Aantasting gezondheid en welzijn gehouden dieren	
ONDERDEEL Algemeen	SANCTIE Critical	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het is verboden om bij een dier pijn of letsel te veroorzaken en de gezondheid en het welzijn van het dier aan te tasten.		
INTERPRETATIE Het bedrijf dient te voldoen aan het Besluit Houders van Dieren in de Wet Dieren en/of de EU welzijnsrichtlijnen voor buitenlandse bedrijven (Richtlijn 98/58/EG). Men mag bijvoorbeeld de dieren niet schoppen of slaan, ingrepen op de onjuiste manier uitvoeren of het dier medische zorg ontzeggen.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de dieren geen pijn of letsel ervaren door toedoen of nalatigheid van de mens (veehouder/medewerker) en daarmee het bedrijf voldoet aan het Besluit Houders van Dieren van de Wet Dieren en/of de EU welzijnsrichtlijn (Richtlijn 98/58/EG).		

CODE P3.2	ASPECT Antibioticagebruik	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Gebruik van antibiotica is alleen na onderzoek van een dierenarts of door de veehouder, indien vermeld in het behandelplan, in het kader van een therapie toegestaan.		
INTERPRETATIE Koenummer, indicatie, gebruiksduur en wachttijd van het antibioticum worden geregistreerd.		
MEETMETHODE Controleer en noteer de registratie van koenummer, indicatie en gebruiksduur van antibioticum. Controleer daarnaast van 5 behandelingen of ze binnen het behandelplan van de dierenarts vallen, of door de dierenarts voorgeschreven zijn.		

CODE P3.4	ASPECT Bedrijfsbehandelplan	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De veehouder heeft een bedrijfsbehandelplan voor het gebruik van diergeneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, waarin samen met de bedrijfseigen dierenarts is beschreven welke (wijze van) behandeling wordt gebruikt voor de meest voorkomende ziekten.		
INTERPRETATIE Beschreven wordt welke diergeneesmiddelen/antibiotica als eerste en tweede keuze worden ingezet bij een bepaalde ziekte/aandoening. Het plan bevat o.a. de meest voorkomende aandoeningen en de behandeling hiervan.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er een bedrijfsbehandelplan aanwezig is en of deze door de bedrijfseigen dierenarts is opgesteld. Controleer en noteer of het bedrijfsbehandelplan in gebruik is.		

CODE P3.5	ASPECT Bedrijfsgezondheidsplan	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De veehouder heeft een actueel bedrijfsspecifiek gezondheidsplan opgesteld met de vaste dierenarts waarmee de veehouder een overeenkomst heeft, waarin hij samen met de geborgde bedrijfseigen dierenarts beschrijft welke maatregelen worden genomen om de gezondheid van de dieren te controleren en te verbeteren.		
INTERPRETATIE Dit bedrijfsspecifiek gezondheidsplan wordt regelmatig (minimaal jaarlijks) geactualiseerd. <p>Het plan bevat o.a. info over de veestapel, de gezondheidsstatus en de omstandigheden op het bedrijf, informatie van bijvoorbeeld extra diagnostische tests, epidemiologische omstandigheden van de regio en feedbacksystemen van het slachthuis worden gebruikt voor het actualiseren van het bedrijfsgezondheidsplan, bijv. verbetering van de stallen, vaccinatie, beperking gebruik antibiotica, gebruik en documentatie geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik, enz.</p> <p>Voor melkvee mag het gezondheidsplan opgesteld zijn a.d.h.v. het KoeKompas.</p>		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er een bedrijfsspecifiek gezondheidsplan op het bedrijf aanwezig is en of deze met de bedrijfseigen dierenarts is opgesteld en minimaal jaarlijks wordt geactualiseerd. Indien van toepassing voor melkvee: Controleer en noteer bijv. op basis van deelname aan KoeKompas of er een bedrijfsgezondheidsplan aanwezig is		

CODE P3.15	ASPECT Castratie	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Als runderen worden gecastreerd, gebeurt dit door de bedrijfseigen dierenarts.		
INTERPRETATIE Indien de runderen niet op het betreffende bedrijf zelf zijn gecastreerd, is er een verklaring van de bedrijfseigen dierenarts van het herkomstbedrijf dat dit is gebeurd onder verdoving en met pijnbestrijding achteraf, conform de criteria van het Beter Leven keurmerk.		
MEETMETHODE Controleer van 2 recent gecasteerde runderen of er bezoekverslagen zijn van de bedrijfseigen dierenarts. Noteer de bevindingen N.v.t. als de runderen niet zijn gecastreerd.		

CODE P3.16	ASPECT Castratie pijnbestrijding	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Runderen krijgen (tot en met drie dagen) na de castratie pijnbestrijding door of onder verantwoordelijkheid van de bedrijfseigen dierenarts.		
INTERPRETATIE Indien de runderen niet op het betreffende bedrijf zelf zijn gecastreerd, is er een verklaring van de bedrijfseigen dierenarts van het herkomstbedrijf dat dit is gebeurd onder verdoving en met pijnbestrijding achteraf, conform de criteria van het Beter Leven keurmerk.		
MEETMETHODE Controleer van 2 recent gecasteerde runderen of uit de bezoekverslagen van de dierenarts blijkt dat dit conform dit voorschrift is gedaan. Noteer de bevindingen. N.v.t. als de runderen niet zijn gecastreerd,.		

CODE P3.17	ASPECT Castratie registratie	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Castreren van dieren wordt door de bedrijfseigen dierenarts in het bezoekverslag geregistreerd.		
INTERPRETATIE Voor runderen afkomstig van niet Beter Leven keurmerk Rund gecertificeerde bedrijven registreert de bedrijfseigen dierenarts van het leverende rundveebedrijf het castreren op de 'Verklaring castratie' die met de dieren wordt meegestuurd naar het afmestbedrijf. Zie de BLK website voor het format 'Verklaring castratie'.		

MEETMETHODE

Controleer of het castreren van de dieren wordt geregistreerd of dat er een verklaring castratie van de dierenarts is meegestuurd met de dieren. Noteer de bevindingen.

N.v.t. als de runderen niet zijn gecastreerd.

CODE P3.19	ASPECT Castratie verdoving	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Runderen worden gecastreerd onder verdoving.		
INTERPRETATIE Indien de runderen niet op het betreffende bedrijf zelf zijn gecastreerd, is er een verklaring van de bedrijfseigen dierenarts van het herkomstbedrijf dat dit is gebeurd onder verdoving en met pijnbestrijding achteraf, conform de criteria van het Beter Leven keurmerk.		
MEETMETHODE Controleer van 2 recent gecastreerde runderen of uit de bezoeksverslagen van de dierenarts blijkt dat dit conform dit voorschrift is gedaan. Noteer de bevindingen. N.v.t. als de runderen niet zijn gecastreerd.		

CODE P3.20	ASPECT Castreren - Kalveren/runderen afkomstig van niet gecertificeerde rundveebedrijven	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Als de kalveren zijn gecastreerd, is er een verklaring van de bedrijfseigen dierenarts van het herkomstbedrijf dat dit is gebeurd onder verdoving en met pijnbestrijding achteraf, conform de criteria van het Beter Leven keurmerk.		
INTERPRETATIE Zie de BLk website voor het format 'Verklaring castreren'.		
MEETMETHODE Controleer of er een verklaring van een dierenarts is (conform het format van BLk) waaruit blijkt dat het castreren op de vereiste wijze heeft plaatsgevonden. N.v.t. als de runderen niet zijn gecastreerd.		

CODE P3.22	ASPECT Couperen staarten	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het couperen van de staart is verboden.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer 10% van de dieren door een ronde door de stal te lopen. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.30.1	ASPECT Dagelijkse inspectie dieren	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Alle dieren worden minimaal één keer per dag geïnspecteerd op zaken als behoefte aan zorg, lichaamsconditie, conditie van het uier (indien vrouwelijke dieren aanwezig), tekenen van verwondingen, bevulling, zieke dieren, stress, effect van eventuele behandelingen, controle hokvoorzieningen, kreupelheid, dieren die niet meer kunnen staan en of er dode dieren liggen. Indien nodig wordt de juiste zorg verleend.		
INTERPRETATIE Check bij de dieren onder andere op open wonden en dichte wonden, dikke poten, abscessen of uitslag. De veehouder dient in te grijpen indien er verwondingen of ziekte wordt geconstateerd. De dierenarts wordt ingeschakeld en het dier/de dieren worden, indien noodzakelijk, verplaatst naar de ziekenboeg.		
MEETMETHODE Bevraag de verzorgers naar hun inspectie-activiteiten en hun bevindingen daarbij. Beoordeel een aantal hokken en/of ligboxen met de loopruimte ertussen (indien aanwezig) met dieren op signalen die duiden op behoefte aan zorg, tekenen van verwonding, slechte gezondheid, stress, de aanwezigheid van dode dieren e.d. Controleer of de veehouder adequaat heeft gehandeld bij gewonde en zieke dieren en de dierenarts heeft ingeschakeld. Noteer bevindingen.		

CODE P3.33	ASPECT Dierenarts inschakelen bij ziekte/wonden	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Bij ernstige ziekte en ernstige verwonding van een dier/dieren, bij verschijnselen van zeer besmettelijke dierziekten, abnormale verlaging van de voeropname en/of sterfte onder de dieren wordt direct de bedrijfseigen dierenarts ingeschakeld.		
INTERPRETATIE Alle gevallen van verhoogde sterfte, ziekte, uitbraken en euthanasie van ernstig zieke en/of gewonde dieren worden met de dierenarts besproken. De gevallen worden onderzocht, de onderzoeksresultaten en ondernomen acties worden genoteerd. Oorzaken worden bijgehouden indien het mogelijk is om deze vast te stellen.		
MEETMETHODE Controleer aan de hand van de bezoekfrequentie, in relatie tot de voorgeschreven (koppel)behandelingen, bezoekverslagen en evaluatie van het bedrijfsgezondheidsplan of de veehouder aan het voorschrift voldoet. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.37	ASPECT Euthanaseren ernstig gewonde of zieke dieren	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Zeer ernstig zieke of gewonde dieren zonder zicht op herstel worden zo snel mogelijk op het bedrijf zelf geëuthanaseerd. Euthanasie is gebaseerd op wetgeving en gebeurt volgens een aan de diersoort aangepaste methode die zo weinig mogelijk pijn en stress voor het dier met zich meebrengt.		
INTERPRETATIE Een aan de diersoort aangepaste dodingsmethode leidt in één keer tot de dood zonder aanvullend lijden, ongemak of stress bij het dier. Er wordt door de bedrijfseigen dierenarts beschreven (bijv. in het bedrijfsgezondheidsplan) op welke wijzen ernstig gewonde of zieke dieren op het bedrijf zo snel mogelijk correct kunnen worden geëuthanaseerd.		
MEETMETHODE Controleer of de dierenarts in het bedrijfsgezondheidsplan heeft beschreven op welke wijze ernstig gewonde of zieke dieren zo snel mogelijk op een humane wijze kunnen worden geëuthanaseerd. Controleer middels interview of de dieren tijdig en op de juiste wijze worden geëuthanaseerd. Noteer de bevindingen (op welke wijze geëuthanaseerd).		

CODE P3.38.1	ASPECT Euthanaseren ernstig gewonde of zieke dieren (bedwelming door gebruik schietmasker)	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Euthanaseren met behulp van een schietmasker door de veehouder is toegestaan mits de gebruiker hiervoor de benodigde vergunningen (opslag en het in het bezit hebben van de munitie) heeft en dit alleen in overleg met de dierenarts wordt toegepast.		
INTERPRETATIE Euthanasie wordt uitgevoerd door of onder verantwoordelijkheid van de bedrijfseigen dierenarts. Euthanaseren met bedwelming via een schietmasker is toegestaan mits de gebruiker hiervoor de benodigde vergunningen (opslag en het in het bezit hebben van de munitie) heeft, de juiste kennis heeft en dit alleen in overleg met de dierenarts wordt toegepast. Na juiste bedwelming dient verbloeding plaats te vinden zodat de dood intreedt. Andere dodingsmethoden mogen alleen door de dierenarts uitgevoerd worden.		
MEETMETHODE Controleer aan de hand van bezoekrapportages en/of het logboek of euthanasie op de juiste manier heeft plaatsgevonden. Controleer de vergunning indien er schietmasker op het bedrijf wordt gebruikt/aanwezig is, deze gekeurd is en controleer op basis van interview of de veehouder de kennis heeft het schietmasker op de juiste manier te gebruiken. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.39	ASPECT Euthanaseren van ernstig gewonde of zieke dieren in noodsituaties	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er zijn afspraken met de dierenarts vastgelegd t.a.v. noodsituaties en het, indien nodig, zo snel mogelijk langskomen van de dierenarts om ernstig gewonde of zieke dieren te euthanaseren.		
INTERPRETATIE Deze afspraken worden vastgelegd in het bedrijfsgezondheidsplan of zijn een onderdeel van of bijlage als dusdanig bij de overeenkomst met de dierenarts.		
MEETMETHODE Controleer of er in de overeenkomst met de dierenarts afspraken zijn vastgelegd over het, indien nodig (bijvoorbeeld bij noodsituaties), langskomen om ernstig gewonde of zieke dieren te euthanaseren. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.42	ASPECT Evaluatie klauwen	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De conditie van de klauwen wordt besproken met de bedrijfseigen dierenarts en als de dierenarts hiertoe aanleiding ziet, wordt een klauwverzorgingsplan opgesteld.		
INTERPRETATIE Kan onderdeel zijn van het gezondheidsplan.		
MEETMETHODE Controleer of de veehouder de klauwcondities met de veearts bespreekt. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.48	ASPECT Brand- of koudmerken	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het brand of koudmerken van runderen is niet toegestaan.		
INTERPRETATIE Vanaf de eerste deelname aan het Beter Leven keurmerk mag brand- of koudmerken niet meer toegepast worden. Wanneer een bedrijf zich aan- en afmeldt loopt dit door.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of runderen gebrand of gekoud merkt worden door te bekijken hoe oud dieren met een brand- of koudmerk zijn in relatie tot de eerste deelname aan het Beter Leven keurmerk. Noteer op welke wijze de dieren geïdentificeerd worden.		

CODE P3.55	ASPECT IBR en BVD aanvoer	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er worden alleen runderen aangevoerd van bedrijven die vrij zijn van IBR en BVD.		
INTERPRETATIE Een bedrijf kan met een certificaat van de GD, of een (buitenlands) equivalent certificaat, aantonen dat het vrij is van IBR en BVD.		
MEETMETHODE Controleer of de bedrijven waarvan runderen zijn aangevoerd over een IBR en BVD vrij certificaat van de GD of een (buitenlands) equivalent certificaat, beschikken. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.56	ASPECT IBR- en BVD vrij	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het bedrijf is Infectieuze Bovine Rhinotracheïtis/koeiengriep (IBR) en Bovine Virus Diarree (BVD) vrij.		
INTERPRETATIE Een bedrijf is vrij wanneer geen enkel aanwezig rund afweerstoffen heeft tegen IBR of BVD. Indien een bedrijf niet vrij is van IBR en BVD, neemt het bedrijf deel aan een bestrijdingsprogramma tegen IBR en BVD.		
MEETMETHODE Controleer of het bedrijf de IBR en/of BVD vrij status heeft behaald of dat het bedrijf deelneemt aan een vaccinatieprogramma tegen IBR en BVD. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.71.1	ASPECT Onthoornen	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Indien er onthoord wordt (hoorngroei beletten), gebeurt bij runderen jonger dan twee maanden.		

INTERPRETATIE

Onthoornen (volgroeide hoorn verwijderen of deels verwijderen, stomp maken) nadat de hoorn volgroeid is, bij runderen ouder dan zes maanden, mag alleen in incidentele gevallen waarbij sprake is van veterinaire noodzaak/problemen. Bijv. bij vergroeiing van de hoorns die leidt tot zelfverwonding of verwonding van anderen of bij een gebroken hoorn.

Sanctie afhankelijk van:

- Indien niet aantoonbaar - Minor
- Indien niet voldaan - Major

MEETMETHODE

Controleer en noteer leeftijd tijdens onthoornen, bijv. op basis van een verklaring van de dierenarts. Indien ouder dan zes maanden, controleer of er een veterinaire noodzaak was.

CODE P3.71.3	ASPECT Verbod op onthoornen - vanaf 2035	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Onthoornen van gehoornde runderrassen is niet toegestaan vanaf 1-1-2035.		
INTERPRETATIE Het inzetten van genetisch hoornloze fokstieren is toegestaan.		
MEETMETHODE Noteer of de runderen worden onthoord.		

CODE P3.72.1	ASPECT Onthoornen methode	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Als er onthoord wordt dient dit te gebeuren: - bij runderen jonger dan twee maanden (beletten van de hoorn groei) met een heet ijzer, - bij runderen ouder dan zes maanden (verwijderen van een volgroeide hoorn) met een draadzaag.		
INTERPRETATIE Onthoorningspasta is niet toegestaan vanwege de napijn en het risico op uitlopen (bijv. in de regen uitloop naar o.a. de ogen, of likken door soortgenoten). Sancie afhankelijk van: <ul style="list-style-type: none">• Indien niet aantoonbaar - Minor• Indien niet voldaan - Major		
MEETMETHODE Indien er wordt onthoord, controleer of dit wordt gedaan met een heet ijzer bij dieren jonger dan twee maanden en met een draadzaag bij dieren ouder dan 6 maanden. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.73	ASPECT Onthoornen registratie	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Onthoornen van dieren wordt door de bedrijfseigen dierenarts in zijn bezoekverslag geregistreerd.		
INTERPRETATIE Voor runderen afkomstig van niet Beter Leven keurmerk Rund gecertificeerde bedrijven registreert de bedrijfseigen dierenarts van het leverende rundveebedrijf de wijze van onthoornen op de verklaring onthoornen die met de dieren wordt meegestuurd naar het afmestbedrijf. Zie de BLK website voor het format 'Verklaring onthoornen'. Sancie afhankelijk van: <ul style="list-style-type: none">• Indien niet aantoonbaar - Minor• Indien niet voldaan - Major		
MEETMETHODE Controleer of het onthoornen van de dieren wordt geregistreerd of dat er een verklaring onthoornen van de dierenarts is meegestuurd met de dieren. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.74.1	ASPECT Onthoornen rol dierenarts	
------------------------	--	--

ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Onthoornen gebeurt door of op aanwijzing van de bedrijfseigen dierenarts.		
INTERPRETATIE Onthoornen gebeurt door of op aanwijzing van de dierenarts of door een organisatie/persoon die voor onthoornen (veterinaire ingreep) is gerechtigd volgens de vigerende, nationale wetgeving. Sanctie afhankelijk van: <ul style="list-style-type: none"> • Indien niet aantoonbaar - Minor • Indien niet voldaan - Major 		
MEETMETHODE Controleer en noteer of het onthoornen is gebeurd door of op aanwijzing van de dierenarts, op basis van een verklaring van de dierenarts.		

CODE P3.75	ASPECT Onthoornen verdoving	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Onthoornen wordt gedaan onder verdoving.		
INTERPRETATIE De verdoving wordt uitgevoerd door de bedrijfseigen dierenarts of een organisatie/persoon die voor veterinaire ingrepen is gerechtigd volgens de nationale wetgeving. Sanctie afhankelijk van: <ul style="list-style-type: none"> • Indien niet aantoonbaar - Minor • Indien niet voldaan - Major 		
MEETMETHODE Controleer en noteer of het onthoornen wordt gedaan onder verdoving, bijv. op basis van KoeKompas of het bezoeksverslag. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.76	ASPECT Onthoornen verklaring - Kalveren/runderen afkomstig van niet gecertificeerde rundveebedrijven	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Als de runderen zijn onthoord, is er een verklaring van de bedrijfseigen dierenarts van het herkomstbedrijf dat dit gebeurd is onder verdoving en met pijnbestrijding achteraf, conform de criteria van het Beter Leven keurmerk.		
INTERPRETATIE Indien de dieren genetisch hoornloos zijn, dient dit op de verklaring te worden geselecteerd. Zie de BLk website voor het format 'Verklaring onthoornen'.		
MEETMETHODE Controleer of er een verklaring van een dierenarts is (conform het format van BLk) waaruit blijkt dat het onthoornen op de vereiste wijze heeft plaatsgevonden.		

CODE P3.77	ASPECT Onthoornen pijnbestrijding	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De dieren krijgen (tot minimaal drie dagen) na het onthoornen pijnbestrijding door of onder verantwoordelijkheid van de bedrijfseigen dierenarts.		
INTERPRETATIE Pijnbestrijding achteraf mag, indien op dierenartsrecept, door de veehouder zelf worden toegediend. Sanctie afhankelijk van: <ul style="list-style-type: none"> • Indien niet aantoonbaar - Minor • Indien niet voldaan - Major 		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de behandelde dieren pijnbestrijding krijgen, bijv op basis van medicijnregistraties en of de gebruikte pijnbestrijding tot minimaal drie dagen na onthoornen werkzaam blijft.		

CODE P3.86.1	ASPECT Regelmatig dierenartsen bezoek	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Elke productie-eenheid van het veehouderijbedrijf wordt minimaal 2x per jaar door de bedrijfseigen dierenarts bezocht voor een klinische inspectie en bedrijfsbegeleiding (op grond van bijv. productiegegevens, Ante Mortem en Post Mortem keuringsresultaten).		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer in de administratie de bezoeksrapportages van de dierenarts van de afgelopen 2 jaar en noteer de data van de bezoeken van het afgelopen jaar.		

CODE P3.100	ASPECT Slachtbevindingen bespreken	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De door de slachterij teruggekoppelde slachtbevindingen worden minimaal 1x per jaar met de bedrijfseigen dierenarts besproken om zo nodig de verzorging bij te sturen. Bevindingen van de bespreking wordt vastgelegd in een door de dierenarts ondertekend/opgesteld gespreksverslag.		
INTERPRETATIE Het slachthuis koppelt ten minste de volgende informatie terug aan de veehouder: Voor Kalf: - keuringsuitslagen van levers, nieren, longen, spuitplekken, penswand, lebmaaglaesies; - aanvoer van schone dieren; - vulling maagdampakket. Voor Rund: - keuringsuitslagen ten aanzien van lever-, long- en borstvliesontstekingen; - afkeuring van karkasdelen en gemiddelde afwijkingen/afkeuringen (in bijv. % per afgeleverd koppel) over alle leveranciers van de slachterij. Deze gegevens zijn van voorgaande leveringen (tot min. 2 jaar, en eventuele eerdere leveringen van dezelfde ronde) op het bedrijf aanwezig. Voor Varken: - orgaanafwijkingen (o.a. longontstekingen, borstvliesontstekingen, leveraandoeningen, huidontstekingen, poot- of staartbeschadigingen); - afkeuring van (delen van) karkassen; - de gemiddelde afwijkingen/afkeuringen (in %) per afgeleverd koppel over alle leveranciers van de betrokken slachterij; - staartscores (indien voorhanden bij slachterij). Voor Konijn: - sterk vermagerde dieren; - afkeuring van (delen van) karkassen. Voor Vleeskuikens: - voetzoollaesies; - afwijkingen en vangletsel. Samen met de bedrijfseigen dierenarts, verwerkt de veehouder deze informatie in het bedrijfsgezondheidsplan om waar nodig de diergezondheid te verbeteren en het medicijngebruik verder terug te brengen.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er in de administratie 1x per jaar een door de dierenarts ondertekend/opgesteld gespreksverslag zit met betrekking tot de slachtbevindingen. Niet van toepassing voor een BLk opvang-vleesveebedrijf.		

CODE P3.102	ASPECT Slachtbevindingen plan van aanpak	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Bij structurele overschrijding van het slachterijgemiddelde, wordt met de bedrijfseigen dierenarts een plan van aanpak opgesteld waarin de mogelijke onderliggende gezondheidsproblemen worden geïdentificeerd en maatregelen vastgelegd om het aantal slachtafwijkingen te reduceren tot (onder) het slachterijgemiddelde.		
INTERPRETATIE Daarnaast worden, als onderdeel van dit plan van aanpak, de slachtbevindingen minimaal 2x per jaar met de bedrijfseigen dierenarts besproken.		
MEETMETHODE Controleer of bij structurele overschrijding van het slachterijgemiddelde of er een plan van aanpak is opgesteld en of de slachtafwijkingen 2x per jaar een door de dierenarts ondertekend bezoeksverslag is met betrekking tot de slachtbevindingen. Noteer de bevindingen Niet van toepassing voor een BLk opvang-vleesveebedrijf.		

CODE P3.120	ASPECT Vaste dierenarts	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De veehouder heeft een één-op-één overeenkomst met een gespecialiseerde geborgde dierenarts van de betreffende diercategorie die verantwoordelijk is voor de gehele veterinaire begeleiding op het bedrijf.		
INTERPRETATIE De dierenarts kan andere specialisten/dierenartsen inschakelen om een volledige dekking te realiseren, bijvoorbeeld als vervanging bij ziekte of vakantie. Bij wisseling van dierenarts dient de 'oude' dierenarts zijn gegevens van het veehouderijbedrijf aan de 'nieuwe' dierenarts over te dragen. Gecertificeerde, geborgde dierenartsen zijn terug te vinden in het register van de Stichting Geborgde Dierenarts, zie www.geborgdedierenarts.nl . Binnen de Regeling van de Geborgde Dierenarts is een voorbeeld één-op-één overeenkomst opgenomen, deze dient gehanteerd te worden. De gezondheidskundige begeleiding van het pluimvee wordt uitgevoerd door een Geborgde Pluimvee dierenarts waarmee de pluimveehouder per KIP-nummer een overeenkomst heeft afgesloten. Voor kalverhouders mag één-op-één relatie worden vastgelegd in InfoKalf. Voor konijnenhouders: de dierenarts is gespecialiseerd in kleine zoogdierengeneeskunde. Dit kan aangetoond worden door minimaal één jaar ervaring met de gezondheidskundige begeleiding op een konijnenbedrijf. Voor buitenlandse deelnemers geldt dat er een overeenkomst afgesloten moet zijn met een vaste dierenarts, met kennis van de historie van het bedrijf en deskundigheid op het gebied van de relevante veehouderij. Deze dierenarts hoeft niet geregistreerd te zijn als geborgde dierenarts. De te ondertekenen één-op-één overeenkomst is te vinden op de BLK website. Deze dient gehanteerd te worden voor buitenlandse deelnemers. In Frankrijk kan hiervoor de zogenaamde Bilan Sanitaire d'Elevage gebruikt worden.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er een één-op-één overeenkomst is met een gecertificeerde, geborgde dierenarts en of bezoeksverslagen aanwezig zijn. Registreer de naam van de dierenarts.		

CODE P3.121.0	ASPECT Verbod op 3e keuze antibiotica	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het gebruik van 3e keuze antibiotica wordt tot een absoluut minimum beperkt.		
INTERPRETATIE Het Formularium voor Melkvee, en het formularium voor Vleeskalveren en Vleesvee van de Werkgroep Veterinair Antibiotica Beleid is hierbij leidend. Het formularium geeft aan welke middelen 1e, 2e en 3e keuze zijn voor bepaalde aandoeningen. 3e Keuze antibiotica zijn antibiotica die van kritisch belang zijn voor de humane gezondheidszorg (o.a. fluoroquinolonen en 3e, 4e generatie cefalosporinen). Deze antibiotica worden alleen toegepast: - voor individuele dieren, - als op basis van bacteriologisch onderzoek inclusief gevoeligheidsbepaling is aangetoond dat 1e en 2e keuze middelen niet werkbaar zijn.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of 3e keuze antibiotica (zoals fluoroquinolonen en 3e, 4e generatie cefalosporinen) alleen worden verstrekt aan individuele dieren en alleen als er op basis van bacteriologisch onderzoek inclusief gevoeligheidsbepaling is aangetoond dat 1e en 2e keuze middelen niet werkbaar zijn. Registreer de bevindingen.		

CODE P3.131	ASPECT Zieke dieren bij natuur begrazing	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Bij kuddes met natuurbegrazing blijft een ziek dier bij de kudde, tenzij de bedrijfseigen dierenarts anders besluit.		
INTERPRETATIE In bedrijfsgezondheidsplan beschrijven hoe hierin gehandeld dient te worden en hoe hierin is gehandeld.		
MEETMETHODE Noteer in voorkomende gevallen hoe met zieke dieren bij natuurbegrazing wordt (en is) omgegaan. Controleer de kudde (bijv. op verwondingen, inactiviteit, kreupelheid, etc.) en of er gehandeld is naar wat beschreven staat in het BGP. Niet van toepassing voor een BLK opvang-vleesveebedrijf		

CODE	ASPECT
P3.132.0	Ziekenboeg

ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Zieke en gewonde runderen moeten, indien nodig, worden verwijderd uit de groep en moeten worden behandeld in de ziekenboeg. De ziekenboeg beslaat minimaal 1% van de runderplaatsen, met een minimum van 1 plaats.		
INTERPRETATIE Tenzij de bedrijfseigen dierenarts aangeeft dat afzondering van de groep in een ziekenboeg om veterinaire redenen niet noodzakelijk is.		
MEETMETHODE Controleer of er in de stal een ziekenboeg gemaakt kan worden waarin zieke en gewonde dieren, indien nodig, afgescheiden gehouden kunnen worden van de gezonde dieren. Bereken aan de hand van het aantal runderplaatsen de beschikbare ruimte in de ziekenboeg. Noteer de berekening.		

CODE P3.133	ASPECT Oogcontact ziekenboeg	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Een dier in de ziekenboeg moet oogcontact kunnen maken met andere soortgenoten.		
INTERPRETATIE Wanneer de dierenarts contact met andere dieren om veterinaire redenen ontraadt mag dit achterwege worden gelaten.		
MEETMETHODE Controleer of de dieren in de ziekenboeg oogcontact kunnen hebben met de andere dieren, indien ontraden door dierenarts. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.134	ASPECT Ziekenboeg afvoer uitwerpselen	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Urine en mest van de ziekenboeg mogen niet in contact komen met andere dieren en moeten verwijderd worden op een manier die het risico op contact met andere dieren minimaliseert.		
INTERPRETATIE Dat kan bijvoorbeeld door: <ul style="list-style-type: none"> • De ziekenboeg aan het einde van de stal situeren zodat mest en urine niet langs andere hokken wordt afgevoerd; • De ziekenboeg door middel van een looppad/vrije ruimte te scheiden van de andere dieren; • Te voorkomen dat mest of urine uit de ziekenboeg af kan lopen in de richting van de andere dieren; • De ziekenboeg in een ander gebouw te plaatsen. De dieren in de ziekenboeg moeten wel oogcontact kunnen maken met andere dieren. Voor niet-infectieuze ziekten, bijvoorbeeld in geval van verwondingen, is een strikte fysieke scheiding van mest en urine uit de ziekenboeg van andere dieren niet van toepassing.		
MEETMETHODE Controleer ziekenboeg. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.137	ASPECT Ziekenboeg ingestrooide vloer	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De vloer van de ziekenboeg moet ingestrooid zijn met bijvoorbeeld stro of zaagsel, tenzij de dierenarts dit om veterinaire redenen ontraadt. Het dichte vloerdeel mag bij varkens bestaan uit een rubbermat met daarop strooisel.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer of de vloer bedekt is met droog, comfortabel strooisel. Indien er geen strooisel ligt, vraag dan om een verklaring van de dierenarts. Noteer de bevindingen.		

CODE P3.139	ASPECT Ziekenboeg reinigen	
ONDERDEEL Gezondheid	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3

CRITERIUM

De ziekenboeg moet zo geconstrueerd worden dat zij gemakkelijk tussen elke bezetting door schoongemaakt en gedesinfecteerd kan worden, en dat een eventueel dood dier gemakkelijk verwijderd kan worden met minimaal risico op contact met andere dieren.

INTERPRETATIE**MEETMETHODE**

Controleer of ziekenboeg makkelijk te reinigen en desinfecteren is. Noteer de bevindingen.

CODE P3.90.2	ASPECT Leeftijd kalveren bij vertrek van het geboortebedrijf	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3

CRITERIUM

De kalveren zijn minimaal 28 dagen oud voordat zij het bedrijf van geboorte verlaten.

INTERPRETATIE

In het eerste jaar van deelname aan het Beter Leven-keurmerk heeft de veehouder, in samenwerking met de ketenregisseur, een plan van aanpak opgesteld over het afnemen van kalveren vanaf 28 dagen oud.

MEETMETHODE

Controleer of aanwezigheid van plan van aanpak.

Controleer via een steekproef aan de hand van de Identificatie en Registratie kopieën van de runderpaspoorten (geboortedatum en de datum verlaten geboortebedrijf) dat de kalveren minimaal 28 dagen oud waren toen ze het bedrijf van geboorte verlieten.

CODE P3.90.3	ASPECT Leeftijd kalveren bij vertrek van het geboortebedrijf	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3

CRITERIUM

De kalveren zijn minimaal 3 maanden oud voordat zij het bedrijf van geboorte verlaten.

INTERPRETATIE**MEETMETHODE**

Controleer op welke leeftijd kalveren getransporteerd worden. Noteer de bevindingen.

CODE P3.90.4	ASPECT Koekalf contact	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3

CRITERIUM

Op het geboortebedrijf, krijgen de kalveren koekalfcontact volgens Demeter-criteria 'kalfjes bij de koe'.

INTERPRETATIE

De Dierenbescherming werkt aan een project om koekalf contact in de praktijk toepasbaar te maken binnen het 3 sterren Beter Leven keurmerk voor melkrunderen. Naar aanleiding van de resultaten van dit project wordt ingevuld hoe koekalf contact deze criteria toegepast zal worden.

MEETMETHODE

Raadpleeg en noteer de I&R administratie om te bepalen op welke leeftijd de kalveren van het bedrijf vertrokken zijn.

CODE P3.92	ASPECT Herkomst kalveren - geboortebedrijf	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3

CRITERIUM

Het geboortebedrijf van het dier dient een melkveebedrijf te zijn.

INTERPRETATIE**MEETMETHODE**

Controleer via een steekproef of het geboortebedrijf van de kalveren een melkveebedrijf betreft. Noteer de bevindingen.

CODE P3.92.1	ASPECT Herkomst kalveren - geboortebedrijf certificering - vanaf 2029	
------------------------	---	--

ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het geboortebedrijf van het dier dient gecertificeerd te zijn voor ten minste 1 ster BLk melkrund, On the Way to PlanetProof of BIO vanaf 1-1-2029.		
INTERPRETATIE Het geboortebedrijf van het dier dient ten minste gecertificeerd te zijn voor 1 ster BLk melkrund, On the Way to PlanetProof of BIO. Mocht de opfok- en/of afmestfase ook op het geboortebedrijf plaatsvinden, geldt een dubbele certificering voor deze bedrijven. Een certificering voor melkveebedrijf en voor de vleesrundertak. In het eerste jaar van deelname aan het Beter Leven-keurmerk heeft de veehouder, in samenwerking met de ketenregisseur, een plan van aanpak opgesteld over het afnemen van kalveren met BLk melkrund, On the way to PlanetProof of BIO certificering.		
MEETMETHODE Controleer of er een plan van aanpak aanwezig is. Controleer en noteer of het geboortebedrijf ook een geldig certificaat heeft voor ten minste 1 ster BLk Melkrund, On the way to PlanetProof of BIO.		

CODE P3.92.3	ASPECT Herkomst kalveren - geboortebedrijf certificering	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het geboortebedrijf van het dier dient gecertificeerd te zijn voor ten minste 3 ster BLk melkrund.		
INTERPRETATIE Het geboortebedrijf van het dier dient gecertificeerd te zijn voor ten minste 3 ster BLk melkrund. Mocht de opfok- en/of afmestfase ook op het geboortebedrijf plaatsvinden, geldt een dubbele certificering voor deze bedrijven. Een certificering voor melkveebedrijf en voor de vleesrundertak.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of het geboortebedrijf een geldig certificaat heeft voor ten minste 3 ster BLk Melkrund.		

CODE P3.92.4	ASPECT Herkomst kalveren - Opfokfase	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Indien extern opgefokt dient het opfokbedrijf van het dier ook onder bijbehorende scope BLk NRK gecertificeerd te zijn.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer en noteer of het opfokbedrijf een geldig certificaat heeft voor bijbehorende scope BLk NRK.		

CODE P4.0	ASPECT Aanbinden	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Runderen worden niet aangeboden		
INTERPRETATIE Aanbind- en grupstallen zijn niet toegestaan.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er dieren aangebonden staan. Noteer indien dit het geval is, met reden van aanbinden.		

CODE P4.1	ASPECT Aanbinden voor korte duur	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het vastzetten van dieren voor lange periodes is niet toegestaan. Het tijdelijk vastzetten van dieren voor periodes van max. 3 uur is toegestaan mits gedurende de periode van vastzetten visueel en auditief contact met de kudde mogelijk is.		

INTERPRETATIE

Tijdelijk vastzetten is alleen toegestaan in verband met veterinaire behandeling of bekappen van de klauwen.

MEETMETHODE

Controleer en noteer dat dieren niet langer dan 3 uur worden vastgezet en of tijdens het vaststaan visueel en auditief contact met de rest van de kudde mogelijk is.

CODE P4.2	ASPECT Plaagdierbestrijding	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Op het bedrijf vindt wering en bestrijding van plaagdieren plaats volgens de Europese norm CEN-EN 16636.		
INTERPRETATIE Dit houdt o.a. in dat: - eerst zoveel mogelijk preventieve maatregelen worden genomen om plaagdieren te weren - indien gebruik wordt gemaakt van een wering- en bestrijdingsbedrijf dient dat bedrijf aantoonbaar aan CEN-EN 16636 te voldoen en hebben het zogeheten CEPA certificaat of IPM Knaagdierbeheersing. Deze bedrijven zijn hier terug te vinden: https://kpmb.nl/deelnemers/ of https://www.cepa-europe.org/cepa-certified/companies/6 - Indien de veehouder de plaagdierbestrijding in eigen beheer doet, dient hij/zij in het bezit te zijn van een bedrijfscertificaat IPM Knaagdierbeheersing en een persoonlijke IPM-KBA-licentie. Voor Belgische veehouders dienen ze in het bezit te zijn van een Fytolientie in combinatie met een PCLT-bewijs. Het hebben van alleen een KBA-bewijs is niet meer voldoende. Indien er duidelijke tekenen zijn van plaagdieren en er vindt geen wering en bestrijding plaats, dan wordt niet voldaan aan het criterium. Voor meer informatie en tips voor preventieve maatregelen en bestrijding: https://www.dierenbescherming.nl/werkzaamheden/dierenbeleid-beinvloeden/dossiers/muizen-en-ratten , https://www.rvo.nl/onderwerpen/bestrijdingsmiddelen/knaagdierbeheersing en https://www.kad.nl/kennisbank/dierplagen		
MEETMETHODE Controleer of plaagdieren worden geweerd en zo nodig bestreden volgens de Europese norm CEN-EN 16636. Indien gebruik wordt gemaakt van een ongediertewering- en bestrijdingsbedrijf controleer of dat bedrijf aantoonbaar aan CEN-EN 16636 voldoet. Indien de veehouder zelf de plaagdierbeheersing doet, controleer of hij/zij in het bezit is van een bedrijfscertificaat IPM-Knaagdierbeheersing en een persoonlijke IPM-KBA-licentie. Voor België controleer of de veehouder in het bezit is van een Fytolientie in combinatie met een PCLT-bewijs. In het geval er op het bedrijf aantoonbaar plaagdieren aanwezig zijn er er geen vorm van bestrijding gebruikt wordt, wordt er niet voldaan aan dit criterium. Noteer de bevindingen. Dit is niet van toepassing indien het bedrijf plaagdierbeheersing zonder chemische middelen toepast.		

CODE P4.3.3	ASPECT Ruwvoer vreetplaats dieren tot 12 maanden oud	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Dieren tot een leeftijd van 12 maanden oud, hebben vrij toegang tot 0,8 vreetplaats per dier met een breedte van minimaal 55 cm. Bij nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf 1-1-2030 is er minstens 1 effectieve vreetplaats per dier.		
INTERPRETATIE Er is minstens 0,8 effectieve vreetplaats per BLK dierplaats. Bij nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf 1-1-2030 is er minstens 1 effectieve vreetplaats per dier. Tot een leeftijd van 2 maanden mag ook volstaan worden met een vreetplaats breedte van 20 cm.		
MEETMETHODE Bepaal en noteer het aantal effectieve vreetplaatsen door de lengte van het voerhek op te meten (alleen dat deel dat vrij toegankelijk is voor de kalveren en waar ook echt voer voor ligt) en te delen door 55 cm. In geval van een vastzetvoerhek, tel het aantal plekken en meet de breedte per plek. Vergelijk het aantal vreetplaatsen met het gemiddeld aantal BLK dierplaatsen in de stal. Controleer en noteer of er minstens 0,8 effectieve vreetplaats per BLK dierplaats is.		

CODE P4.3.4	ASPECT Ruwvoer vreetplaats dieren vanaf 12 maanden oud	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Dieren vanaf een leeftijd van 12 maanden, hebben vrij toegang tot 0,8 vreetplaats per dier met een breedte van minimaal 75 cm. Bij nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf 1-1-2030 is er minstens 1 effectieve vreetplaats per dier.		
INTERPRETATIE Er is minstens 0,8 effectieve vreetplaats per BLK dierplaats. Bij nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf 1-1-2030 is er minstens 1 effectieve vreetplaats per dier.		

MEETMETHODE

Bepaal en noteer het aantal effectieve vreetplaatsen door de lengte van het voerhek op te meten (alleen dat deel dat vrij toegankelijk is voor de dieren en waar ook echt voer voor ligt) en te delen door 75 cm.

In geval van een vastzetvoerhek, tel het aantal plekken en meet de breedte per plek.

Vergelijk het aantal vreetplaatsen met het gemiddeld aantal BLK dierplaatsen in de stal. Controleer en noteer of er minstens 0,8 effectieve vreetplaats per BLK dierplaats is.

CODE P4.18	ASPECT Afstand tussen drinkpunten binnen	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er zit max 32 m ruimte tussen de werkende drinkpunten.		
INTERPRETATIE Drinkpunten zijn evenredig verdeeld over de stal/het hok. D.w.z. dat alle drinkpunten niet naast elkaar zitten, maar zo ver mogelijk van elkaar af. Een drinkpunt is één plek waar water beschikbaar is. Dit kan zowel één of meer individuele drinkers bij elkaar als een trog zijn.		
MEETMETHODE Meet en noteer de ruimte tussen de drinkwaterplekken in de stal die het verst van elkaar af zitten. Controleer of er tussen werkende drinkpunten ongeveer evenveel ruimte zit, maar niet meer dan 32 meter.		

CODE P4.33	ASPECT Beschutting tijdens natuurbegrazing	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Tijdens natuurbegrazing beschikken de runderen over beschutting (natuurlijke beschutting of een stalruimte) tegen regenval, winterweer of hitte (meer dan 25°C), met voldoende omvang zodat alle aanwezige dieren hier tegelijkertijd beschutting kunnen zoeken.		
INTERPRETATIE Als er geen of onvoldoende beschutting is, dienen de dieren bij bijv. extreme regenval, winterweer of temperaturen van meer dan 25°C te worden verweid naar een locatie met wel voldoende beschutting.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of alle aanwezige dieren hier tegelijkertijd beschutting kunnen zoeken. Noteer type beschutting. Niet van toepassing voor een BLK opvang-vleesveebedrijf		

CODE P4.34	ASPECT Beschutting tijdens weidegang	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM In de wei beschikken de runderen over voldoende beschutting (tegen regenval, winterweer of hitte, meer dan 25°C) of een stalruimte, met voldoende omvang zodat alle aanwezige dieren hier tegelijkertijd beschutting kunnen zoeken.		
INTERPRETATIE Uitgezonderd zijn natuurgebieden waar in het totale te begrazen natuurgebied voldoende natuurlijke beschutting beschikbaar is zodat alle aanwezige dieren tegelijkertijd beschutting kunnen zoeken.		
MEETMETHODE Noteer type beschutting en controleer of alle aanwezige dieren hier tegelijkertijd beschutting kunnen zoeken. Uitgezonderd zijn natuurgebieden, mits in het totale te begrazen natuurgebied voldoende natuurlijke beschutting voor alle dieren aanwezig is. Niet van toepassing voor een BLK opvang-vleesveebedrijf.		

CODE P4.35	ASPECT Bespreken monitoren stalklimaat	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De resultaten van de stalklimaat monitoring worden elk half jaar besproken met de bedrijfsseigen dierenarts.		
INTERPRETATIE Indien de normen drie keer op rij behaald zijn, volstaat het bespreken van de monitoringsresultaten eens per jaar.		

MEETMETHODE

Noteer of de indicatoren voor het stalklimaat onder de gestelde normen liggen. Noteer voor bedrijven die deze normen niet behalen of het stalklimaat binnen twee opeenvolgende jaren binnen de normen ligt.

CODE P4.67.1	ASPECT Dag- en nachtritme	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er is een aaneengesloten periode in de nacht van minstens 6 uur met een laag lichtniveau om de runderen te laten rusten.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Noteer gehanteerde lichtregime.		

CODE P4.72.1	ASPECT Daglicht doorlatend oppervlak	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De stal is voorzien van daglicht doorlatende oppervlaktes die tenminste 6,7% van het vloeroppervlak beslaan.		
INTERPRETATIE Alle oppervlaktes/delen die licht doorlaten worden meegerekend, tenzij de normale afsluitwijze van dit deel (deur/luik/gordijn) niet daglicht doorlatend is. Daglicht doorlatende oppervlaktes zijn schoon en laten voldoende daglicht door.		
MEETMETHODE Noteer het % daglicht doorlatende oppervlaktes en of de oppervlaktes (lichtplaten, ramen) daadwerkelijk daglicht doorlaten (bijv. of de oppervlaktes schoon zijn).		

CODE P4.118	ASPECT Helling ligplek	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De vloer van de zachte ligplek mag maximaal 10% schuin aflopen.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de vloer van de zachte ligplek max.10% afloopt.		

CODE P4.120	ASPECT Hergroeperen kalveren	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De kalveren worden alleen gehergroepeerd binnen dezelfde afdeling om evt. verspreiding van ziektekiemen tegen te gaan.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer zo mogelijk op basis van een managementsysteem en anders op basis van een interview of er hergroepering van kalveren heeft plaatsgevonden en of er alleen verplaatst is binnen dezelfde afdeling. Noteer de bevindingen.		

CODE P4.121	ASPECT Hittestress	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Hittestress wordt voorkomen.		

INTERPRETATIE

Bij een THI van 69 en hoger zijn hitte reducerende maatregelen aanwezig op het bedrijf.
Voorbeelden van hitte reducerende maatregelen zijn:

- Voorzieningen voor extra luchtcirculatie (propeller / hangende ruimteventilator)
- Conditionering van de ingaande lucht (alleen in combinatie met mechanische ventilatie)
- Zie voor verdere adviezen en informatie de website van de GD: Hittestress adviezen kalveren

MEETMETHODE

Noteer welke voorzieningen getroffen zijn om hittestress te voorkomen.

CODE P4.122	ASPECT Hoogte binnen verblijven	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Boven het gehele hok moet een vrije ruimte zijn van 2,5 m, gemeten vanaf de vloer.		
INTERPRETATIE Dieren moeten zich binnen vrij kunnen bewegen. Bij maximaal 1/3e van het hokoppervlakte mag de hokhoogte lager zijn dan 2,5 meter. Dit geldt bij een schuin dak of hellingstal, maar bijvoorbeeld ook voor de constructie van een hooizolder. Het dak, plafond of steunbalken mogen in dit deel nooit lager zijn dan 2 meter. Het overige 2/3e van het hokoppervlakte moet een vrije ruimte van minimaal 2,5 meter hoog bieden zodat de runderen in dit deel van het hok nog steeds hun natuurlijke (spring) gedrag kunnen vertonen.		
MEETMETHODE Controleer of minimaal 2/3e van de vrije ruimte 2,5 m is en maximaal 1/3e van de vrije ruimte nooit lager is dan 2 m. Noteer de bevindingen.		

CODE P4.137	ASPECT Hygiëne ligbox	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De ligboxen horen schoon en droog gehouden te worden en moeten daartoe dagelijks gereinigd en ingestrooid worden.		
INTERPRETATIE Een box is vuil als er op >10% van het oppervlakte mest ligt en/of de bodem/mat los ligt waardoor de ondergrond bevuild is.		
MEETMETHODE Bepaal en noteer of de ligboxen vuil zijn.		

CODE P4.138	ASPECT Hygiëne vloeren	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De vloeren in de stal moeten schoon en tredzeker zijn en niet tot uitglijden leiden. Plasmvorming moet vermeden worden.		
INTERPRETATIE De vloer is niet schoon/vuil als er plassen liggen, als de vloer glad is van de mest/het vuil en als er op > 10% van de vloer een laag mest van meer dan 2 centimeter ligt.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de vloer schoon en tredzeker is.		

CODE P4.141.0	ASPECT Informatie voor bezoekers gebied met natuurbegrazing	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Bij de toegangen tot een gebied met natuurbegrazing wordt het publiek geïnformeerd dat er een kudde runderen graast en hoe ze zich moeten gedragen als ze de kudde tegenkomen.		
INTERPRETATIE Bijv. geen toegang voor honden of honden aangelijnd, afstand houden tot de runderen, niet in de kudde gaan lopen, etc. In de praktijk kan de terreinbeheerder voor dergelijke informatie zorgen, maar de veehouder dient ten alle tijden zeker te stellen dat deze informatie bij de toegangen tot de natuurbegrazing beschikbaar is gesteld.		

MEETMETHODE

Controleer en noteer of er bij de ingangen tot het begrazingsgebied borden voor bezoekers staan met de benodigde aanwijzingen.

Niet van toepassing voor een BLk opvang-vleesveebedrijf

CODE P4.141.1	ASPECT Informatie voor bezoekers gebied met natuurbegrazing	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Bij de toegang tot een gebied met natuurbegrazing wordt het publiek geïnformeerd met wie ze contact kunnen opnemen in geval van calamiteiten.		
INTERPRETATIE In de praktijk kan de terreinbeheerder voor dergelijke informatie zorgen, maar de veehouder dient ten alle tijden zeker te stellen dat deze informatie bij de toegangen tot de natuurbegrazing beschikbaar is gesteld.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er bij de ingangen tot het begrazingsgebied borden voor bezoekers staan met de benodigde aanwijzingen. Niet van toepassing voor een BLk opvang-vleesveebedrijf		

CODE P4.148	ASPECT Klimaatdeskundige stalklimaat	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Indien na een jaar de normen nog niet zijn behaald, wordt het advies ingewonnen van een externe klimaatdeskundige voor een 2e lijns advies in de vorm van een plan van aanpak waarmee het bedrijf alsnog, binnen het volgende jaar, binnen de stalklimaatnormen kan komen.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer of een bedrijf dat meer dan 1 jaar de stalklimaatnormen niet behaald heeft een externe klimaatdeskundige heeft ingeschakeld en of er een plan van aanpak is opgesteld. Controleer of het bedrijf binnen 1 opeenvolgend jaar (oftewel na 2 opeenvolgende jaren) alsnog binnen de stalklimaatnormen uitkomt. Noteer de bevindingen.		

CODE P4.155	ASPECT Kunstlicht	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er is verlichting in de stal aanwezig om de dieren te allen tijde te kunnen inspecteren.		
INTERPRETATIE Verlichting moet van zodanige sterkte zijn dat de dieren goed te zien zijn. Sterkte van de verlichting is minimaal 50 Lux op dierhoogte voor runderen. Sterkte van de verlichting is minimaal 40 Lux op dierhoogte voor kalveren.		
MEETMETHODE Meet met behulp van een jaarlijks gekalibreerde Luxmeter de lichtsterkte op ooghoogte van de dieren op 3 verschillende plaatsen in de stal. Meet met een Luxmeter in elke afdeling of het kunstlicht minimaal 50 Lux geeft Noteer gemiddelde aantal Lux.		

CODE P4.164	ASPECT Ligbedding ligboxen	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De ligboxen zijn voorzien van een zachte, vervormbare en warmte isolerende ligbedding.		

INTERPRETATIE

Zachte, vervormbare, warmte isolerende ligbedding bestaat uit:

- Een koematras of waterbed volledig bedekt met strooisel, of;
- Een diepstrooisel ligbox (bijv. zaagsel, stro, zand of vergelijkbaar natuurlijk materiaal) met strooiselkering (rand) aan voor- en achterzijde van de box van min. 15 cm hoog (gemeten loodrecht vanaf de bodem).

Indien boxen in een dubbele rij liggen en aan de kopkant op elkaar aansluiten is daar geen strooiselkering vereist.

De ligbox mag niet alleen bestaan uit bijv. een koematras of waterbed zonder strooisel.

Dit geldt voor alle hokken met ligboxen.

MEETMETHODE

Bepaal en noteer welke ligbedding aanwezig is, hoe dik de strooisellaag is, of er strooiselkering aanwezig is en hoe hoog deze is.

CODE P4.165.1	ASPECT Ligboxen	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Vanaf een leeftijd van 4 maanden mogen kalveren gehouden worden in ligboxhokken met minimaal 1,05 ligbox per dier.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer en noteer of kalveren ouder dan 4 maanden minimaal 1,05 ligbox/kalf ter beschikking hebben.		

CODE P4.166.1	ASPECT Afmetingen ligboxen jongvee 4 tot 8 maanden	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Afmetingen van ligboxen voor jongvee van 4 tot 8 maanden geeft de dieren de mogelijkheid verschillende ligposities in te nemen en ongehinderd hun liggedrag te vertonen.		
INTERPRETATIE De volgende afmetingen worden voldaan voor ligboxen voor jongvee van 4 tot 8 maanden: - Breedte ligvlak minstens 80 cm - Lengte ligvlak minstens 180 cm (incl. beslag koematras, excl. strooiselkering) - Lengte wandboxen minstens 240 cm - Lengte tegenover elkaar liggende boxen minstens 235 cm. - Schoftboom minstens 85 cm boven het ligvlak - Positionering schoftboom = diagonaal minstens 175 cm, horizontaal minstens 150 cm. - Voor het zwaaien van de kop moet er tussen tegenover elkaar liggende boxen minstens 60 cm vrije ruimte (geen obstakels hoger dan 15 cm) naar voren beschikbaar zijn; Zie de Beter Leven website voor meetinstructies.		
MEETMETHODE Meet en noteer of de ligboxafmetingen voldoen.		

CODE P4.166.3	ASPECT Afmetingen ligboxen jongvee 8 tot 12 maanden	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Afmetingen van ligboxen voor jongvee van 8 tot 12 maanden geeft de dieren de mogelijkheid verschillende ligposities in te nemen en ongehinderd hun liggedrag te vertonen.		

INTERPRETATIE

De volgende afmetingen worden voldaan voor ligboxen voor jongvee van 8 tot 12 maanden:

- Breedte ligvlak minstens 105 cm
- Lengte ligvlak minstens 180 cm (incl. beslag koematras, excl. strooiselkering)
- Lengte wandboxen minstens 240 cm
- Lengte tegenover elkaar liggende boxen minstens 235 cm.
- Schoftboom minstens 85 cm boven het ligvlak
- Positionering schoftboom = diagonaal minstens 175 cm, horizontaal minstens 150 cm.
- Voor het zwaaien van de kop moet er tussen tegenover elkaar liggende boxen minstens 60 cm vrije ruimte (geen obstakels hoger dan 15 cm) naar voren beschikbaar zijn;

Zie de Beter Leven website voor meetinstructies.

MEETMETHODE

Meet en noteer of de ligboxafmetingen voldoen.

CODE P4.166.5	ASPECT Afmetingen ligboxen dieren vanaf 12 maanden	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Afmetingen van ligboxen voor dieren vanaf 12 maanden geeft de dieren de mogelijkheid verschillende ligposities in te nemen en ongehinderd hun liggedrag te vertonen.		
INTERPRETATIE De volgende afmetingen worden voldaan voor ligboxen voor dieren vanaf 12 maanden oud: <ul style="list-style-type: none">- Breedte ligvlak minstens 120 cm- Lengte ligvlak minstens 200 cm (incl. beslag koematras, excl. strooiselkering)- Lengte wandboxen minstens 280 cm- Lengte tegenover elkaar liggende boxen minstens 255 cm.- Schoftboom minstens 115 cm boven het ligvlak- Positionering schoftboom = diagonaal minstens 170 cm, horizontaal minstens 205 cm.- Voor het zwaaien van de kop moet er tussen tegenover elkaar liggende boxen minstens 90 cm vrije ruimte (geen obstakels hoger dan 15 cm) naar voren beschikbaar zijn; Zie de Beter Leven website voor meetinstructies.		
MEETMETHODE Meet en noteer of de ligboxafmetingen voldoen.		

CODE P4.169.4	ASPECT Loopgang voerhek ligboxenstal	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De breedte van de loopgang achter het voerhek is minimaal 3 m.		
INTERPRETATIE De loopgangen moeten breed genoeg zijn zodat dieren elkaar makkelijk kunnen passeren, zonder conflict. Er mogen geen obstakels in de volledige breedte van de gang achter de voerplaatsen in het voerhek worden geplaatst. Bij het plaatsen van een obstakel dient bovenop de vereiste vrije breedte tenminste 0,70 m extra vrije breedte achter het voerhek wordt gerealiseerd. Objecten die zich aan het eind van een loopgang bevinden waar geen sprake is van hinder voor elkaar passerende dieren, wordt dit niet als een obstakel gerekend.		
MEETMETHODE Meet en noteer de breedte van de loopgang achter het voerhek op de smalste plaats.		

CODE P4.173	ASPECT Luchtkwaliteit	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Alle stallen moeten dusdanig geventileerd worden dat het stofniveau, de relatieve vochtigheid en het ammoniakgehalte niet schadelijk zijn voor de dieren. Het ventilatiesysteem handhaaft de luchtkwaliteit op een niveau zodat oog of neus irritatie bij de gehuisveste dieren en/of bij mensen tijdens inspectie wordt voorkomen.		

INTERPRETATIE

Er is in de stallen tijdens de inspectie geen oog of neus irritatie bij de aanwezige dieren of mensen waargenomen. Alle stallen moeten dusdanig geventileerd worden dat het stofniveau, de relatieve vochtigheid en het ammoniakgehalte niet schadelijk zijn voor de dieren.

Bij onvoldoende luchtkwaliteit wordt een verbeterplan voor de luchtkwaliteit opgesteld in overleg met de bedrijfseigen dierenarts en indien gewenst met andere deskundigen (bijv. klimaatdeskundige).

MEETMETHODE

Controleer in de stallen of er sprake is van oog of neus irritatie bij de aanwezige dieren of mensen. Noteer afwijkingen ten aanzien van het stofniveau, de vochtigheid en/of het ammoniakgehalte in de lucht. Noteer de bevindingen.

Controleer en noteer bij oog of neus irritaties bij de dieren of er een verbeterplan aanwezig is.

CODE P4.190	ASPECT Mestverwijdering niet ingestrooide gebieden	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Niet ingestrooide loopgebieden moeten minstens twee keer per dag van mest worden ontdaan. Met de hand, een mestschuif of een mestrobot.		
INTERPRETATIE Als een mestschuif of -robot gebruikt wordt moet deze gedurende het belangrijkste vreetmoment stilstaan, overdag regelmatig werken en 's nachts verminderd werken. Niet van toepassing bij potstallen en vrijloopstallen.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de niet-ingestrooide loopgebieden minstens twee keer per dag van mest worden ontdaan.		

CODE P4.191	ASPECT Meten stalklimaat	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er is een geautomatiseerd systeem om de volgende klimaatkenmerken in de stal te meten: <ul style="list-style-type: none">• Binnentemperatuur;• CO₂-concentratie;• Ammoniakconcentratie;• Luchtvochtigheid		
INTERPRETATIE De apparatuur voldoet aan de volgende specificaties: <ul style="list-style-type: none">• geheugen van minimaal drie maanden voor opslag van de meetgegevens;• het neemt minimaal 4 samples per uur;• sensoren hangen midden in het hok, boven de kalveren;• sensoren worden minimaal eens per 2 jaar onderhouden;• de sensor geeft automatisch doormelding bij disfunctioneren. Normen voor luchtkwaliteit zijn maximaal 2.000 ppm CO ₂ en 25 ppm NH ₃ .		
MEETMETHODE Controleer of er een geautomatiseerd systeem aanwezig is en of de normen overschreden worden.		

CODE P4.235	ASPECT Plan van aanpak stalklimaat	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Wanneer de normen voor het stalklimaat gedurende 2 maanden systematisch worden overschreden en het niet lukt dit blijvend te corrigeren, wordt een verbeterplan voor de luchtkwaliteit opgesteld.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer de aanwezigheid van een plan van aanpak voor het stalklimaat.		

CODE P4.241	ASPECT Registratie weidegang

ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De periodes van weidegang worden geregistreerd. Wanneer weidegang onmogelijk is, worden die dagen door de veehouder met reden genoteerd.		
INTERPRETATIE Weidegang is bijvoorbeeld onmogelijk, buiten het weideseizoen of wanneer er sprake is van extreme weersomstandigheden.		
MEETMETHODE Controleer of de veehouder bijhoudt op welke perioden er weidegang is en welke perioden de dieren niet beweiden zijn, met reden. Noteer de bevindingen. Niet van toepassing voor een BLK opvang-vleesveebedrijf.		

CODE P4.243	ASPECT Reinheid runderen	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De reinheid van de binnengehouden runderen moet goed zijn, rekening houdend met het gebruikte houderijsysteem.		
INTERPRETATIE Bij binnengehouden runderen dient minder dan 50% van de runderen bevuild te zijn. Een rund is bevuild wanneer: <ul style="list-style-type: none"> • plakkaten (driedimensionale lagen vuil) 25% of meer van de zijkant inclusief onderbuik (zonder kop, nek en poten onder de knie/hak) van het rund bedekt;- vloeibaar vuil meer dan 50% van de zijkant inclusief onderbuik van het rund bedekt. Bij te hoge vervuiling is er mogelijk onvoldoende stro of vergelijkbaar natuurlijk materiaal ingestrooid. Als de reinheid onvoldoende is (meer dan 50% van de dieren is bevuild), controleer of er voldoende stro of vergelijkbaar natuurlijk materiaal wordt ingestrooid. Zo niet dan dient de frequentie van instrooien te worden verhoogd zodat de bevuiling wordt teruggebracht tot een aanzienlijk lager niveau (<25% van de dieren is bevuild).		
MEETMETHODE Beoordeel de reinheid van de binnengehouden runderen. Noteer het percentage runderen dat bevuild is.		

CODE P4.252.1	ASPECT Schuurvoorziening koeborstel	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Alle dieren moeten een schuurvoorziening hebben in de vorm van een schuurborstel. Deze moeten goed te reinigen zijn en zo nodig vernieuwd worden.		
INTERPRETATIE Er moet minimaal 1 schuurborstel per 60 dieren zijn.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er per 60 dieren minimaal 1 schuurborstel aanwezig is.		

CODE P4.256.1	ASPECT Stabiele afmestgroepen	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Dieren worden binnen in stabiele afmestgroepen gehouden.		
INTERPRETATIE Een stabiele afmestgroep is een groep dieren waaraan na het overplaatsen naar een afmestruimte (of na aankomst op het afmestbedrijf, maar uiterlijk vanaf 4 maanden leeftijd) geen dieren meer worden toegevoegd. Er kunnen wel dieren (eerder) worden afgevoerd. Kalveren mogen maximaal 1 keer na aankomst op afmestbedrijf gehergroepeerd worden.		
MEETMETHODE Controleer of de runderen in stabiele afmestgroepen gehouden worden. Noteer bevindingen.		

CODE P4.310.0	ASPECT Ventilatie	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Aanbeveling	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De stallen/dierverblijven worden natuurlijk geventileerd.		
INTERPRETATIE Indien nodig, voor voldoende luchtkwaliteit, wordt de ventilatie mechanisch ondersteund.		
MEETMETHODE Noteer het type ventilatie.		

CODE P4.320.3	ASPECT Vervangen ligboxenstal - vanaf 2030	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Voor alle dieren dient per 1-1-2030 een potstal of vrijloopstal aanwezig te zijn. Bij volledige nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf 1-1-2030.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer en noteer bij nieuw- of verbouw of alle dieren in een potstal of vrijloopstal gehouden worden.		

CODE P4.320.4	ASPECT Plan van aanpak vervangen ligboxenstal	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM In het eerste jaar van deelname aan het Beter Leven-keurmerk heeft de veehouder, in samenwerking met de ketenregisseur, een plan van aanpak opgesteld hoe het bedrijf per 2030 over kan gaan naar een potstal of vrijloopstal.		
INTERPRETATIE Dit plan wordt jaarlijks geevalueerd en geupdate naar nieuwste inzichten.		
MEETMETHODE Controleer op aanwezigheid van plan van aanpak en of jaarlijkse evaluatie is uitgevoerd. Noteer bevindingen.		

CODE P4.322	ASPECT Verwondingsvrije omgeving	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De stal en de eventuele uitloop of weides zijn zo gebouwd en ingericht dat de dieren zich niet kunnen verwonden.		
INTERPRETATIE Er zijn geen uitsteeksels waar dieren zich aan kunnen verwonden, vloeren, muren en afscheidingen zijn stabiel, vlak en stevig.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er geen uitsteeksels zijn waar de dieren zich aan kunnen verwonden. En of de vloeren, muren en afscheidingen stabiel, vlak en stevig zijn.		

CODE P4.325	ASPECT Vloer tussen de ligboxen	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De vloeren in de gang tussen de ligboxen moeten ruw zijn om de dieren grip te geven.		
INTERPRETATIE De vloer moet ruw zijn, bij voorkeur is de vloer bedekt met rubber met profiel, maar ze mag ook van beton met profiel zijn. Bij rubberen vloer mag tussen het rubber ander materiaal voorkomen (bijvoorbeeld beton) voor de grip en mestafvoer.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de vloeren ruw zijn.		

CODE P4.327	ASPECT Vloeren	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Niet ingestrooide vloerdelen moeten non-slip zijn of zo onderhouden worden dat het risico van uitglijden beperkt wordt.		
INTERPRETATIE Vloeren mogen nooit zo ruw zijn dat ze verwondingen aan de poten veroorzaken, noch zo glad dat ze resulteren in uitglijden.		
MEETMETHODE Bij twijfel aan de vloerkwaliteit (te glad of te stroef), noteer afwijking. Veehouder zal een FSC-2000 meting moeten laten uitvoeren om de vloerkwaliteit aan te tonen, of certificaat van de producent kunnen overleggen waarin kwaliteit gemeten is. Noteer de bevindingen.		

CODE P4.333.1	ASPECT Vloergedeelte achter het voerhek - vanaf 2030	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De vloeren achter het voerhek zijn zacht en vervormbaar. Bij nieuw- of verbouw, doch uiterlijk vanaf 1-1-2030.		
INTERPRETATIE Er is rubberbedekking op de vloeren achter het voerhek aangebracht, of minimaal 10 cm stro, zand of ander geschikt materiaal. De vloer hoeft niet dicht te zijn.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de vloerdelen achter het voerhek met rubber bekleed is of dat er een laag van 10 cm stro/zand aanwezig is.		

CODE P4.335	ASPECT Vloeruitvoering vrijloopstal	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De vloer van de vrijloopstal is dicht en is ingestrooid met een droge, losse laag van minstens 10 cm stro, zand of ander geschikt materiaal.		
INTERPRETATIE Het materiaal moet zo zijn dat de dieren altijd een zachte, vervormbare en droge ligplek hebben. Alleen achter het voerhek is een dichte betonnen vloer of een stuk roostervloer toegestaan.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of het materiaal op de vloer zacht, vervormbaar en droog is.		

CODE P4.335.3	ASPECT Minimale oppervlakte per dier binnen																																		
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3																																	
CRITERIUM <table> <tr> <td>Gewicht</td><td>Ingestrooid</td><td>Totaal</td></tr> <tr> <td>0 - 100 kg</td><td>1,30 m2</td><td>2,00 m2</td></tr> <tr> <td>101 - 200 kg</td><td>1,67 m2</td><td>2,50 m2</td></tr> </table> <p>Vanaf 200kg geldt ingestrooid is 50% van totaal + 1 m2 per 100 kg:</p> <table> <tr> <td>Gewicht</td><td>Ingestrooid</td><td>Totaal</td></tr> <tr> <td>201 - 300 kg</td><td>1,75 m2</td><td>3,50 m2</td></tr> <tr> <td>301 - 400 kg</td><td>2,25 m2</td><td>4,50 m2</td></tr> <tr> <td>401 - 500 kg</td><td>2,75 m2</td><td>5,50 m2</td></tr> <tr> <td>501 - 600 kg</td><td>3,25 m2</td><td>6,50 m2</td></tr> <tr> <td>601 - 700 kg</td><td>3,75 m2</td><td>7,50 m2</td></tr> <tr> <td>701 - 800 kg</td><td>4,25 m2</td><td>8,50 m2</td></tr> <tr> <td>Etc.</td><td></td><td></td></tr> </table>			Gewicht	Ingestrooid	Totaal	0 - 100 kg	1,30 m2	2,00 m2	101 - 200 kg	1,67 m2	2,50 m2	Gewicht	Ingestrooid	Totaal	201 - 300 kg	1,75 m2	3,50 m2	301 - 400 kg	2,25 m2	4,50 m2	401 - 500 kg	2,75 m2	5,50 m2	501 - 600 kg	3,25 m2	6,50 m2	601 - 700 kg	3,75 m2	7,50 m2	701 - 800 kg	4,25 m2	8,50 m2	Etc.		
Gewicht	Ingestrooid	Totaal																																	
0 - 100 kg	1,30 m2	2,00 m2																																	
101 - 200 kg	1,67 m2	2,50 m2																																	
Gewicht	Ingestrooid	Totaal																																	
201 - 300 kg	1,75 m2	3,50 m2																																	
301 - 400 kg	2,25 m2	4,50 m2																																	
401 - 500 kg	2,75 m2	5,50 m2																																	
501 - 600 kg	3,25 m2	6,50 m2																																	
601 - 700 kg	3,75 m2	7,50 m2																																	
701 - 800 kg	4,25 m2	8,50 m2																																	
Etc.																																			
INTERPRETATIE Bij een groepsgrootte van 40 of meer dieren mag het oppervlak per dier 10% verminderd worden.																																			
MEETMETHODE Controleer of oppervlakte voldoet aan de gestelde norm. Noteer afwijkingen.																																			

CODE P4.335.4	ASPECT Minimale oppervlakte per dier binnen - vanaf 2030	
-------------------------	--	--

ONDERDEEL	SANCTIE	SCOPES
Huisvesting	Minor	Melkveesrund 3
CRITERIUM Gewicht Ingestrooid Totaal 0 - 200 kg 2,00 m2 3,00 m2 201 - 300 kg 2,00 m2 3,50 m2 Vanaf 300kg geldt ingestrooid is 50% van totaal + 1 m2 per 100 kg: Gewicht Ingestrooid Totaal 301 - 400 kg 2,25 m2 4,50 m2 401 - 500 kg 2,75 m2 5,50 m2 501 - 600 kg 3,25 m2 6,50 m2 601 - 700 kg 3,75 m2 7,50 m2 701 - 800 kg 4,25 m2 8,50 m2 Etc.		
INTERPRETATIE Bij een groepsgrootte van 40 of meer dieren mag het oppervlak per dier 10% verminderd worden.		
MEETMETHODE Controleer of oppervlakte voldoet aan de gestelde norm. Noteer afwijkingen.		

CODE	ASPECT	
P4.335.5	Huisvesting jongvee	
ONDERDEEL	SANCTIE	SCOPES
Huisvesting	Minor	Melkveesrund 3
CRITERIUM Vanaf het moment van aankomst op het bedrijf, tot een leeftijd van 4 maanden moeten kalveren gehouden worden in groepen op stro of een vergelijkbaar isolerend natuurlijk materiaal volgens criteria P4.335, en criterium P4.335.1 (1*) of criterium P4.335.3 (3*).		
INTERPRETATIE Hokken waarbij roostervloeren deels zijn dichtgelegd en ingestrooid volgens de bijbehorende BLk criteria (huisvesting vrijloopstal of potstal) zijn ook toegestaan. Kalveren mogen alleen individueel in een ingestrooide ziekenbox gehouden worden op dierenartsindicatie.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of kalveren vanaf aankomst op het bedrijf in groepen op stro gehouden worden.		

CODE	ASPECT	
P4.400.2	Weidegang	
ONDERDEEL	SANCTIE	SCOPES
Huisvesting	Minor	Melkveesrund 3
CRITERIUM Alle dieren krijgen weidegang		
INTERPRETATIE Uitzonderingen zijn: buiten het weideseizoen, tijdens extreme weersomstandigheden, vleesstieren jonger dan 1 jaar die voldaan hebben aan de verplichte weidegang, vleesstieren ouder dan 1 jaar (deze dieren dienen beschikking te hebben tot permanentente uitloop)		
MEETMETHODE Controleer of de runderen weidegang krijgen. Noteer bevindingen. NVT buiten het weideseizoen, tijdens extreme weersomstandigheden, bij vleesstieren jonger dan 1 jaar die voldaan hebben aan de verplichte weidegang, vleesstieren ouder dan 1 jaar en/of vleeskoeien (max. 4 maanden) die worden afgemest en daarbij permanent op stal worden gehouden.		

CODE	ASPECT	
P4.400.5	Minimale aantal dagen weidegang	
ONDERDEEL	SANCTIE	SCOPES
Huisvesting	Minor	Melkveesrund 3
CRITERIUM Per jaar omvat de weidegang minimaal 210 dagen van minimaal 12 uur per dag of minimaal 160 dagen van 24 uur.		

INTERPRETATIE

Met uitzondering van kalveren waarbij het eerste levensjaar onvoldoende dagen uit het weideseizoen omvatten en vleesstieren van ouder dan 1 jaar. Vleesstieren dienen alleen in hun eerste levensjaar te beschikken over weidegang (na dit jaar dienen deze dieren beschikking te hebben tot permanente uitloop).

Als een stierkalf vanaf geboorte over weidegang beschikt, is op een leeftijd van 210 of 160 dagen (afhankelijk van de wijze van weidegang, 12 of 24 uur per dag) aan de verplichte weidegang voor het eerste levensjaar voldaan.

MEETMETHODE

Noteer of aan de weidegangverplichting is voldaan. Noteer afwijkingen.

CODE P4.402	ASPECT Veebezetting op cultuurgrasland	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Voor kalveren tot en met 12 maanden is de veebezetting op cultuurgrasland max. 10,8 kalveren per hectare beweidbaar grasland. Voor dieren vanaf 12 maanden is de veebezetting op cultuurgrasland max. 6,5 runderen per hectare beweidbaar grasland.		
INTERPRETATIE Onder beweidbaar grasland wordt verstaan de ha. cultuurgrasland in eigendom, gepacht (éénjarige en/of meerjarige pacht) en de ha. cultuurgrasland met een gebruikersverklaring. In natuurgebieden hangt de veebezetting af van het beschikbare voedsel en wordt de veebezetting in beheersovereenkomst geregeld.		
MEETMETHODE Controleer en noteer veebezetting per ha.		

CODE P4.500.3	ASPECT Uitloop stieren ouder dan 1 jaar	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Stieren ouder dan 1 jaar die geen weidegang krijgen dienen de beschikking te hebben over een permanente uitloop		
INTERPRETATIE Gewicht Grootte uitloop 0 - 200 kg 1,90 m2 201 - 350 kg 3,00 m2 Vanaf 350kg geldt 3,70 m2 + 0,75m2 per 100 kg: Gewicht Grootte uitloop 351 - 450 kg 3,70 m2 451 - 550 kg 4,45 m2 551 - 650 kg 5,2 m2 651 - 750 kg 5,95 m2 751 - 850 kg 6,7 m2 Etc. De uitloop mag voor maximaal 75% overdekt zijn.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de dieren permanent de beschikking hebben over een uitloop op basis van gewichtsklasse.		

CODE P4.500.4	ASPECT Uitloop stieren ouder dan 1 jaar - vanaf 2030	
ONDERDEEL Huisvesting	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Stieren ouder dan 1 jaar die geen weidegang krijgen dienen de beschikking te hebben over een permanente uitloop		

INTERPRETATIE

Gewicht	Grootte uitloop
0 - 200 kg	2,00 m2
201 - 350 kg	3,30 m2

Vanaf 350kg geldt 4,1 m2 + 0,8m2 per 100 kg:

Gewicht	Grootte uitloop
351 - 450 kg	4,1 m2
451 - 550 kg	4,9 m2
551 - 650 kg	5,7 m2
651 - 750 kg	6,5 m2
751 - 850 kg	7,3 m2
Etc.	

De uitloop mag voor maximaal 75% overdekt zijn.

MEETMETHODE

Controleer en noteer of de dieren permanent de beschikking hebben over een uitloop op basis van gewichtsklasse.

CODE P5.4	ASPECT Elektrische veedrijvers	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er worden op het bedrijf geen elektrische veedrijvers gebruikt. Voor runderbedrijven: er wordt geen gebruik gemaakt van de elektrische veedrijver op de BLK gecertificeerde veehouderij; idem voor opvanglocaties; tijdens het verblijf op de BLK gecertificeerde opvanglocatie. De deelnemer-veehouder is verantwoordelijk voor toezicht hierop.		
INTERPRETATIE Er zijn geen elektrische veedrijvers op het bedrijf voorhanden.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er geen elektrische veedrijvers voorhanden zijn op het bedrijf en noteer met welke alternatieven gewerkt wordt.		

CODE P5.6.0	ASPECT Kopieën runderpaspoorten	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Van geïmporteerde runderen wordt een kopie van het runderpaspoort in de administratie bewaard.		
INTERPRETATIE Dit geldt ook bij import vanuit een andere EU lidstaat. Deze kopieën worden minimaal 1 jaar na aankomst op het bedrijf bewaard. Nederlandse dieren worden niet vergezeld van een paspoort. Van Nederlandse dieren kan m.b.v. het oornummer digitaal informatie opgevraagd worden bij verschillende databanken (RVO, I&R) over de herkomst van de betreffende dieren. Hiermee wordt voor Nederlandse dieren ook voldaan aan dit criterium. Van geïmporteerde dieren/dieren uit het buitenland is in Nederlandse databanken enkel digitale informatie bekend vanaf het moment dat de dieren in Nederland zijn. Om de volledige herkomst van de geïmporteerde dieren/buitenlandse dieren te verkrijgen mag dit, naast een kopie van het runderpaspoort, ook in buitenlandse databanken worden nagegaan voor de betreffende dieren. Hiervoor dient de veehouder zelf toestemming te vragen aan de databankhouder.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of er voor geïmporteerde runderen (tot een jaar terug) een kopie van het runderpaspoort in de administratie is opgenomen.		

CODE P5.7	ASPECT Laadhelling, -klep, lift of laadvloer	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Laadhelling, -klep, -lift of -vloer moet zijn voorzien zijn van: - klampen tegen uitglijden; - zijwanden en -spijlen om te voorkomen dat dieren er van af kunnen vallen. Laadklep/-helling hebben een maximale hoek van 20% / 11. Veetransportwagens zijn uitgerust met een laadlift of een verstelbare laadvloer.		
INTERPRETATIE		
MEETMETHODE Controleer, indien er tijdens de BLK controle dieren worden geladen, of de hellinghoek van de laadkleppen en of de uitvoering van de laadvloeren en -kleppen voldoen. Noteer de bevindingen.		

CODE P5.8	ASPECT Nuchter	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De dieren worden nuchter afgeleverd.		
INTERPRETATIE Om de juiste mate van nuchterheid te bereiken, wordt het tijdstip van de laatste voerverstrekking afgestemd tussen veehouder en slachterij.		
MEETMETHODE Controleer en noteer bij de veehouder of er schriftelijke afspraken zijn gemaakt met de slachterij over het nuchter afleveren van de dieren.		

CODE P5.17.0	ASPECT Transportduur slachtdieren	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De afstand waarover slachtdieren worden vervoerd is niet langer dan 280 km.		
INTERPRETATIE De transportafstand van maximaal 280 km komt overeen met een maximale transportduur van 4 uur, uitgaande van een gemiddelde snelheid van 70 km per uur op basis van de EFSA (European Food Safety Authority) richtlijnen voor veetransport. De transportafstand tussen het veehouderijbedrijf en slachthuis dient gecontroleerd te worden op basis van Routenet.nl met een truck van 40T geselecteerd als voertuig.		
MEETMETHODE Bereken via de website Routenet voor een transportwagen (40T) de afstand tussen het veehouderijbedrijf en de slachterij. Controleer transport documentatie. Noteer de transportafstand en de naam van de slachterij. N.v.t. voor een BLK opvang-vleesveebedrijf voor Rund scope 1, 2 en 3.		

CODE P5.21.1	ASPECT Verbod op veemarkten	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De dieren worden niet via een veemarkt aan- of afgevoerd.		
INTERPRETATIE Aangevoerde dieren komen van een ander veehouderijbedrijf en gaan niet via een veemarkt. Slachtdieren gaan direct vanaf het veehouderijbedrijf naar de slachterij en niet via een veemarkt.		
MEETMETHODE Controleer aan de hand van de vervoersgegevens of de dieren niet via een veemarkt zijn aan- of afgevoerd. Noteer de bevindingen.		

CODE P5.22	ASPECT Verzamelen dieren bij natuurbegrazing	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Runderen in natuurbegrazingsgebieden worden voorafgaand aan verplaatsing met een veewagen op een rustige wijze bijeengebracht in een afgezet deel van het natuurgebied.		
INTERPRETATIE Het verzamelen van runderen uit natuurbegrazingsgebieden dient zo rustig mogelijk te gebeuren om stress bij de dieren zoveel mogelijk te voorkomen.		
MEETMETHODE Controleer o.a. via een interview de wijze van verzamelen. Noteer de bevindingen. Niet van toepassing voor een BLK opvang-vleesveebedrijf.		

CODE P5.25	ASPECT Verbod op kalververzamelcentra - vanaf 2035	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Per 2035 is het niet meer toegestaan om gebruik te maken van kalververzamelcentra.		

INTERPRETATIE

Alvorens het criterium 'verbod op kalververzamelcentra' ingaat zullen er twee evaluatiemomenten worden ingepland door de Dierenbescherming samen met de ketenregisseur, in 2030 en 2033. De uitkomst van deze evaluatiemomenten zullen uitwijzen of er bijsturing van het criterium nodig is.

Tevens loopt er een pilot om inzicht te geven in borging op verzamelcentra.

MEETMETHODE

Controleer via aankoopbonnen of niet van een verzamelplaats komen. Noteer afwijkingen.

CODE P5.25.1	ASPECT Plan van aanpak uitfaseren kalververzamelcentrum	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM In het eerste jaar van deelname aan het Beter Leven-keurmerk heeft de veehouder, in samenwerking met de ketenregisseur, een plan van aanpak opgesteld over het rechtstreeks afnemen van kalveren afkomstig van een melkveebedrijf met gevraagde certificering.		
INTERPRETATIE Dit plan wordt jaarlijks geevalueerd en geupdate naar nieuwste inzichten. Deze informatie is van belang voor de evaluatiemomenten.		
MEETMETHODE Controleer of aanwezigheid van plan van aanpak.		

CODE P5.26	ASPECT Aantal transportbewegingen	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Maximaal 4 x transportbewegingen toestaan (bv. melkveehouderij, opfok, afmest, slacht).		
INTERPRETATIE Onder transportbewegingen verstaan we een afstand langer dan 60 km. Verplaatsingen ten behoeve van weiden en natuurbegrazing vallen niet onder transportbewegingen. Ten behoeve van het weiden van runderen of het mogelijk maken van natuurbegrazing mogen runderen verplaatst worden over korte afstanden. Dit valt niet onder transportbewegingen op afstanden korter dan 60 km.		
MEETMETHODE Controleer in de administratie of er maximaal 4 transportbewegingen zijn geweest. Noteer afwijkingen.		

CODE P5.27	ASPECT Reisduur - Geboortebedrijf naar afmestbedrijf	
ONDERDEEL Transport	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het transport van geboortebedrijf naar het afmestbedrijf moet voldoen aan een transportafstand van maximaal 280 km en in totaal binnen 8 uur te volbrengen zijn. Dit criterium is ook van toepassing als er tussentijds gebruik wordt gemaakt van een extern opfokbedrijf.		
INTERPRETATIE Indien er gebruik gemaakt wordt van een extern opfokbedrijf, dan gelden dezelfde aantal kilometers, totdat het afmestbedrijf bereikt is. Dat wil zeggen: de transportafstand van melkveebedrijf, via een opfokbedrijf, naar afmestbedrijf mag maximaal 280 km bedragen en maximaal 8 uur in totaliteit duren. Het vertrek- en aankomstadres worden uit officiële (export)document gehaald (ondertekend door een officiële keuringsdierenarts). De transportafstand tussen het geboortebedrijf en afmestbedrijf dient gecontroleerd te worden op basis van Routenet.nl met een truck 40T geselecteerd als voertuig. Aanbeveling: kalveren worden vanaf melkveehouderij rechtstreeks naar afmestbedrijf vervoerd, binnen een straal van <100 km.		
MEETMETHODE Neem een steekproef en controleer en noteer op basis het vertrek- en aankomstadres (uit het officiële (export)document) via Routenet.nl, met een 40T als voertuig, de transportafstand van de dieren.		

CODE P2.0.1	ASPECT Aantal drinkplaatsen binnen	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Voor elke groep tot 20 dieren zijn er minimaal 2 werkende drinkplaatsen die evenredig zijn verdeeld over de ruimte. Voor elke volgende 20 dieren komt er 1 drinkplaats bij.		

INTERPRETATIE

Drinkplaatsen zijn evenredig verdeeld over de ruimte, d.w.z. de drinkplaatsen zitten niet naast elkaar maar zo ver mogelijk van elkaar af.

De volgende tabel wordt gehanteerd bij bepaling van het aantal drinkplaatsen:

Aantal runderen = Aantal drinkplaatsen

< 20 Runderen = 2 drinkplaatsen

21 – 40 runderen = 3 drinkplaatsen

41 – 60 runderen = 4 drinkplaatsen

61 – 80 runderen = 5 drinkplaatsen

81 – 100 runderen = 6 drinkplaatsen

Etc.

MEETMETHODE

Controleer het aantal runderen per groep en het aantal drinkplaatsen in de groep. Controleer en noteer of er voldoende drinkplaatsen aanwezig zijn.

CODE P2.2	ASPECT Waterkwaliteit	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De analyse moet aantonen dat het drinkwater van voldoende kwaliteit is voor betreffende diersoort. Doordat het voldoet aan de relevante, nationale standaard. Indien de uitslag van de analyse afwijkt van de standaard, worden maatregelen genomen om de waterkwaliteit te verbeteren en wordt de analyse aansluitend herhaald totdat er wel aan de standaard wordt voldaan.		
INTERPRETATIE In Nederland is de relevante, nationale standaard de kwaliteitseisen die de Gezondheidsdienst voor Dieren aan drinkwater voor dieren stelt. Zie https://www.gddiergezondheid.nl/nl/Diergezondheid/Management/Drinkwater/Referentiewaarden-veedrinkwaterkwaliteit voor de grenswaarden van veedrinkwater. De waarden in de kolom 'goed' kunnen als veilig voor de betreffende diersoort worden beschouwd. Afwijken van de relevante, nationale standaard is alleen toegestaan als dit is terug te herleiden tot een additief dat is voorgeschreven door de bedrijfseigen dierenarts (zie voor varkens P2.6.0). (Het advies van de GD is om bij konijnen de normen voor kalveren aan te houden). Voor de grenswaarden veedrinkwater in andere landen: België: Normaalwaarden biochemie en drinkwateronderzoek DGZ Duitsland: Water - LfL (voor runderen)		
MEETMETHODE Beoordeel en noteer de testresultaten en indien van toepassing controleer of herstellende maatregelen zijn genomen en opnieuw monsters zijn geanalyseerd. Noteer de bevindingen.		

CODE P2.5.1	ASPECT Analyse waterkwaliteit	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM De kwaliteit van het drinkwater wordt minstens twee keer per jaar geanalyseerd. De monsters moeten op dierniveau (drinknippel of drink- of brijbak) genomen worden, niet op bronniveau. Minimaal één monster wordt door een onafhankelijke monsternemer genomen en wordt zowel chemisch als bacteriologisch geanalyseerd. Het andere monster mag door de veehouder zelf worden genomen en wordt in elk geval bacteriologisch geanalyseerd en voldoet aan de gestelde eisen voor waterkwaliteit.		
INTERPRETATIE Het analyserend laboratorium moet ISO/IEC 17025 geaccrediteerd zijn. Tussen beide analyses zit minimaal 4 maanden tijd. Een onafhankelijke monsternemer is bijvoorbeeld de controleur van de Certificatie Instelling, de bedrijfseigen dierenarts of een gespecialiseerde drinkwater monsternemer (bijv. iemand die beroepsmatig veehouderijbedrijven adviseert over drinkwaterkwaliteit en daarbij regelmatig drinkwatermonsters neemt). Als het bedrijf gebruik maakt van leidingwater hoeft er geen chemisch onderzoek plaats te vinden, aangezien het waterleidingbedrijf op basis van wetgeving regelmatig op chemische parameters moet controleren. Voor kalf n.v.t. bij oppervlakte water (rivier, beek, sloot, kwelwater, etc.)		
MEETMETHODE Controleer a.d.h.v. testrapportages of de analyses hebben plaatsgevonden en of tussen beide analyses minimaal 4 maanden tijd zit. Noteer de data waarop de watermonsters zijn geanalyseerd. Controleer en noteer wie (naam van het lab) de monsters genomen heeft, welke punten bemonsterd zijn, op welke manier de monsters zijn geanalyseerd (chemisch, bacteriologisch) en of het water van voldoende kwaliteit is.		

CODE P2.7	ASPECT Analyse voedingsbehoeften natuurgebied en noodzaak voor bijvoeren	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het natuurgebied moet in alle voedingsbehoeften van de betrokken runderen kunnen voldoen.		

INTERPRETATIE

Voordat er runderen in een natuurgebied worden gehouden, maakt de veehouder, evt. in samenwerking met de beheerder van het natuurterrein, een analyse in hoeverre het te begrazen gebied in de voedingsbehoefte van de betrokken runderen kan voldoen of dat er bij eventuele ontbrekende voedingsbehoeften of mineralen dient te worden bijgevoerd. De analyse wordt vastgelegd, bijv. in de beheersovereenkomst.

MEETMETHODE

Controleer of er een adequate analyse is gemaakt van de mate waarin het natuurgebied in de voedingsbehoefte van de betrokken runderen kan voldoen. Controleer of dit is vastgelegd en of er indien nodig wordt bijgevoerd. Noteer de bevindingen.

Niet van toepassing voor een BLk opvang-vleesveebedrijf.

CODE P2.12.2	ASPECT Beschikbaarheid van drinkwater	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Major	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Alle dieren hebben permanente beschikking over voldoende, vers/helder drinkwater.		
INTERPRETATIE Mag bij bijv. weidegang of natuurbegrazing ook oppervlakte water (rivier, beek, sloot, kwelwater, etc.) zijn.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de dieren permanent beschikking hebben over voldoende vers/helder drinkwater. Noteer de bevindingen.		

CODE P2.14	ASPECT Bijvoeren (bijv. mineralen) bij natuurbegrazing	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Bij natuurbegrazing worden, als uit de analyse voedingsbehoeften natuurgebied blijkt dat er tekorten zijn, extra mineralen bijgevoerd. Runderen met natuurbegrazing worden, indien noodzakelijk (om aan de voedingsbehoefte van de betrokken dieren te voldoen), bijgevoerd, bijv. bepaalde mineralen.		
INTERPRETATIE Bij natuurbegrazing maakt de veehouder samen met de beheerder van het natuurgebied van te voren een inschatting over welke/hoeveel voeding de runderen uit het natuurgebied op kunnen nemen. Bij schrale natuurgroonden kunnen tekorten van bepaalde mineralen optreden en dienen deze extra bijgevoerd te worden. Of extra mineralen dienen te worden bijgevoerd wordt vastgelegd, bijvoorbeeld in de beheersovereenkomst voor natuurbegrazing.		
MEETMETHODE Controleer of in de beheersovereenkomst voor natuurbegrazing de te verwachten voedingswaarden van het natuurgebied zijn aangegeven en of zo nodig mineralen bijgevoerd moeten worden. Zo ja, kijk in het veld of de benodigde extra mineralen worden verstrekt. Noteer de bevindingen. Niet van toepassing voor een BLk opvang-vleesveebedrijf.		

CODE P2.21.2	ASPECT Drinkwatervoorziening weide afstand	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM In de weide zijn een of meerdere drinkpunten aanwezig. De afstand tot een drinkwatervoorziening is voor een rund nooit meer dan 500 meter.		
INTERPRETATIE Mag ook oppervlakte water (rivier, beek, sloot, kwelwater, etc.) zijn.		
MEETMETHODE Noteer de bevindingen. Niet van toepassing voor een BLk opvang-vleesveebedrijf.		

CODE P2.27.1	ASPECT Krachtvoer	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Het krachtvoeraandeel in het voer is max. 40% droge stof.		

INTERPRETATIE

Krachtvoer: voedingsmiddel met een structuurwaarde van lager of gelijk aan 1,10/kg DS.
Ruwvoer: voedingsmiddel met een structuurwaarde hoger dan 1,10/kg DS.

De structuurwaarde wordt beoordeeld op basis van de structuurwaarde zoals weergegeven in de CVB veevoedertabellen, zie www.cvbdiervoeding.nl voor de meest actuele CVB veevoedertabellen. De volgende voeders worden o.a. tot krachtvoer gerekend: Corn Cob Mix (CCM), maiskolvensilage/maiskolvenschroot (MKS), bietenperspulp, bierborstel, aardappelvezels, gras- en luzernebrok.

De volgende voeders worden o.a. tot ruwvoeder gerekend: vers gras, kuilgras, snijmais, hooi, stro, luzerne.

Om met max. 40% krachtvoer te kunnen volstaan dient een groot deel van het ruwvoer aandeel in het rantsoen te bestaan uit energierijk ruwvoer, te weten: vers gras, kuilgras, snijmais of een ander, vergelijkbaar, energierijk ruwvoer. Een ander vergelijkbaar, energierijk diervoeder moet minimaal dezelfde hoeveelheid VEM (Voedereenheden voor melkproductie) per kg te bevatten als snijmais. Dit wordt beoordeeld op basis van de CVB veevoedertabellen, te vinden op de website van CVB.

Bij het hele jaar buiten lopende runderen, mag ervan worden uitgegaan dat aan dit criterium wordt voldaan.

MEETMETHODE

Controleer en noteer de samenstelling van het door de boer gevoerde rantsoen en vergelijk dit met het rantsoen dat in de stal wordt aangetroffen. Bepaal het aandeel krachtvoer op basis van de beschikbare registraties en de classificatie van de aangetroffen voedermiddelen. Voor melkveebedrijven wordt hiervoor gebruikgemaakt van de registraties in de KringloopWijzer (bijlage 2A). Voor vleesveebedrijven wordt per voedermiddel op basis van de CVB Veevoedertabellen en de structuurwaarde bepaald of het voedermiddel als krachtvoer of ruwvoer wordt aangemerkt. Bereken en noteer het percentage krachtvoer.

CODE P2.33	ASPECT Opslag diervoeder	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Opslag van veevoer gebeurt op zodanige wijze dat verontreiniging wordt voorkomen.		
INTERPRETATIE De opslag is in goede staat van onderhoud. Bij kuilvoer zijn er maatregelen genomen om het voer jaarrond schoon en droog te houden. Bijv. afdekken met folie en maatregelen om een goede afwatering te verzekeren. Veevoer en veevoeropslag is vrij van broei en schimmel. Als er broei of schimmel in het voer zit, dan wordt dit voor het laden/vervoederen verwijderd. Op deze manier wordt er geen broei of beschimmeld voer aan de dieren gevoerd. Voerresten worden verwijderd zodat er geen voerresten langere periodes blijven liggen. Voeropslag is vrij van afval of giftige stoffen. In de buurt van de voeropslag worden bijvoorbeeld geen bestrijdingsmiddelen of andere giftige stoffen/materialen gebruikt. Lokdozen met ongediertebestrijdingsmiddelen staan op een veilige plek. Verontreiniging van voer wordt voorkomen, bijv. verontreiniging met afdekfolie.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of de voeropslag goed is onderhouden, of de opslag schoon en droog is, of er geen schimmel of broei is, of oude voerresten zijn verwijderd, voeropslag vrij is van afval of giftige stoffen en verontreiniging met bijv. afdekfolie, etc.		

CODE P2.34.4	ASPECT Ruwvoer	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Vanaf aankomst op het bedrijf is er voor alle dieren altijd vers ruwvoer beschikbaar op alle vreetplaatsen.		
INTERPRETATIE Begrazing in natuurgebieden wordt gezien als ruwvoer.		
MEETMETHODE Controleer en noteer of ruwvoer permanent aanwezig is bij alle vreetplaatsen.		

CODE P2.45	ASPECT Toegestane runderrassen bij natuurbegrazing	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Major	SCOPES Melkvleesrund 3
CRITERIUM Er worden alleen runderen gehouden van gedomesticeerde rassen die ook in de reguliere vleesrundveehouderij worden gehouden.		
INTERPRETATIE Alleen gedomesticeerde, aan mensen gewende runderen zijn toegestaan zodat verzorging, verzamelen en transport met zo min mogelijk stress gepaard gaat. Grote, wilde, zich zelf regulerende kudde runderen zoals in de Oostvaardersplassen en runderen van rassen als Heckrunderen, Galloway en Schotse hooglanders zijn uitgesloten voor deelname aan het Beter Leven keurmerk.		

MEETMETHODE

Noteer het ras van de gehouden runderen. Heckrunderen, Galloway en Schotse hooglanders zijn uitgesloten van deelname.

Niet van toepassing voor een BLK opvang-vleesveebedrijf.

CODE P2.52.1	ASPECT Verstrekking melk	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Alle kalveren krijgen tenminste drie keer per dag melk. De melkverstrekking wordt gelijkmatig verdeeld over drie of meer voerbeurten. Dit criterium geldt voor bedrijven met automatische melkverstrekking direct. Bedrijven zonder automatische melkverstrekking verstrekken twee keer per dag melk en bij ver- en nieuwbouw doch uiterlijk vanaf 01-12-2032, wordt dit drie keer per dag.		
INTERPRETATIE Bij kalveren wordt vanaf een bepaalde leeftijd (gemiddeld 8 weken) geen melk meer verstrekt. Vanaf 6 weken leeftijd mag op deze bedrijven afgebouwd worden naar één melkvoerbeurt per dag.		
MEETMETHODE Controleer hoe vaak dieren, indien melk nog wordt verstrekt, per dag melk krijgen. Controleer de automatische voerinstellingen of, indien dit niet mogelijk is, middels interview. Noteer de bevindingen.		

CODE P2.56	ASPECT GMP+	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Er wordt alleen GMP+ of biologisch gecertificeerd voer verstrekt afkomstig van een GMP+ resp. biologisch gecertificeerde voerleverancier, of een goedgekeurd gelijkwaardig kwaliteitssysteem.		
INTERPRETATIE Voedermiddelen uit eigen teelt moeten voldoen aan de actuele GMP+-eisen voor eigen geteelde voedermiddelen (of een gelijkwaardige borging) of biologisch. In geval van buurmansteelt heeft de veehouder vastgesteld dat de leverancier voldoet aan alle eisen uit de actuele GMP+-eisen voor eigen geteelde voedermiddelen (of een gelijkwaardige borging) of biologisch gecertificeerd is. Buitenlandse bedrijven kunnen ook voer verstrekken afkomstig van een leverancier die is gecertificeerd door een kwaliteitssysteem voor diervoer dat minimaal gelijkwaardig is aan GMP+. Een gelijkwaardig kwaliteitssysteem is een veevoederketen waarbij alle schakels/bedrijven (incl. transport) gecertificeerd zijn door een kwaliteitssysteem dat gelijkwaardig is verklaard door de Dierenbescherming. Zie de BLK website voor een lijst met kwaliteitssystemen die gelijkwaardig zijn verklaard door de Dierenbescherming.		
MEETMETHODE Controleer aan de hand van de voederbonnen of het voer GMP+ of biologisch is of voldoet aan de actuele GMP+-eisen voor eigen geteelde voedermiddelen (of een gelijkwaardige borging) of voldoet aan een door de Dierenbescherming goedgekeurd gelijkwaardig systeem. Noteer tevens naam en plaats van de GMP+ of biologische voederleverancier of welk gelijkwaardig systeem het betreft.		

CODE P4.380	ASPECT Zoogpositie	
ONDERDEEL Voeding en verrijking	SANCTIE Minor	SCOPES Melkveesrund 3
CRITERIUM Kalveren krijgen minimaal tot 6 weken leeftijd melk in een natuurlijke zoogpositie.		
INTERPRETATIE Dit betekent dat het kalf met de kop omhoog melk drinkt. Dit kan door middel van een speenemmer of een milkbar.		
MEETMETHODE Controleer en noteer de drinkpositie van kalveren.		